

การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
ตามแนวคิดของเอนไรท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2556

การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
ตามแนวคิดของเอนไรท์

สารนิพนธ์
ของ
เจนจิรา เพื่อนฝูง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
ตามแนวคิดของเอนไรท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2556

เจนจิรา เพื่อนฝูง. (2556). การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการให้อภัยของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ษาปีที่ 1-3 เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ตามแนวคิดของเอนไรท์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร มีการให้อภัยตามแนวคิดของเอนไรท์ โดยรวมอยู่ในระดับคะแนน 224.57 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 360 คะแนน) คะแนนต่ำสุด 73 คะแนน สูงสุด 343 คะแนน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกมีคะแนนเฉลี่ย 70.80 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน) ด้านพฤติกรรมมีคะแนนเฉลี่ย 76.11 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน) ด้านความความคิดมีคะแนนเฉลี่ย 76.66 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน)

2. นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกันมีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้อภัยด้านพฤติกรรมและด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการให้อภัยด้านพฤติกรรมและด้านความคิดไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบอายุ นักเรียนวัยรุ่นอายุ 13 ปี และอายุ 15 ปี มีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรมและด้านความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ นักเรียนวัยรุ่นระดับชั้น ม.2 กับชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF FORGIVENESS OF ADOLESCENT STUDENT IN BANGKOK
ACCORDING TO ENRIGHT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2013

Janejira Phuanfoong. (2013). *A Study of Forgiveness of adolescent student in Bangkok according to Enright*. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Inst.Kanchit Saenubol.Ph.D

The purpose of this research was to study of forgiveness of adolescent student in Bangkok according to Enright. The survey questionnaire was used as a tool to conduct the survey. The sample size was composed of 400 adolescent students studying in secondary school grade 7-9 in secondary educational service area office 1 and 2 in Bangkok by Multistage random sampling. The research instrument included was Enright forgiveness of adolescent student questionnaires. Statistic used to analyzed the data was percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA (F-test)

The finding from this research instrument revealed that

1. The forgiveness level of Bangkok adolescent students according to Enright was 224.57 marks (from full mark at 360). The minimum mark was 73 marks. The maximum mark was 343 marks respectively. When considered by each ,The results revealed that the Affective was around 70.80 marks (from full mark at 120). The Behavior was around 76.11 marks (from full mark at 120). Finally, the Cognitive was around 76.66 marks (from full marks at 120).

2. The Bangkok adolescent students in different gender also had the different forgiveness level at .05 significantly in statistics view. When considered by each , The Bangkok adolescent in different gender also had the different Affective forgiveness level at .05 significantly in statistics view, But Behavior forgiveness and Cognitive forgiveness were no significantly different.

3. The Bangkok adolescent students in different age also had the different forgiveness level at .05 significantly in statistics view. When considered by each , The Bangkok adolescent in different age also had the different Affective forgiveness level at .05 significantly in statistics view, But Behavior forgiveness and Cognitive forgiveness were no significantly different. When their opinions were compared, adolescent 13 and 15 years of age also had the different Affective forgiveness level at .05 significantly in statistics view.

4. The Bangkok adolescent students in different class also had the different forgiveness level at .05 significantly in statistics view. When considered by each , The Bangkok adolescent in different class also had the different Affective, Behavior and Cognitive forgiveness level at .05 significantly in statistics view. When their opinions were compared, adolescent grade 7 and 9 also had the different forgiveness level at .05 significantly in statistics view.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่องการศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ตาม
แนวคิดของเอนไรท์ ของเจนจิรา เพื่อนฝูง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณประการ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่คอยนำทางให้คำปรึกษา ให้แนวคิด และให้ข้อเสนอแนะ ในการเรียนรู้ในการจัดทำสารนิพนธ์ ตลอดจนดูแลช่วยเหลือ เอาใจใส่อย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัย จนสารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร .ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร .รณิดา เขยชุ่ม อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ และคณาจารย์โรงเรียน มักกะสันพิทยา โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียน เทพศิรินทร์ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง และโรงเรียนปทุมคงคา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการทำสารนิพนธ์และขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการและคณาจารย์โรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือวิจัยและขอขอบคุณนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดาที่ล่วงลับ ผู้มีพระคุณที่เป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยโดยตลอด รวมถึง พี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ จิตวิทยาการแนะแนวทุกคนที่คอยยืนเคียงข้าง แนะนำและส่งเสริมกำลังใจซึ่งกันและกันเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆที่ผู้อ่านได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นคุณความดีของ บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณสำหรับผู้วิจัยทุกท่าน ที่ร่วมสร้างสรรค์องค์ความรู้ และปลุกฝังคุณค่าแห่งตนให้กับผู้วิจัยตลอดมา

เจนจิรา เพื่อนฝูง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
ประชากร	3
กลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยผู้อื่น	5
ความหมายของการให้อภัย	5
แนวคิดการให้อภัย	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคล	8
แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคลของ Robert D. Enright	12
การให้อภัยและสุขภาวะทางจิต	14
รูปแบบของการให้อภัยผู้อื่น	15
การวัดการให้อภัย	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น	19
ความหมายของวัยรุ่น	19
การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์	22
พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่น	22
ลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่น	23
พัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น	25
ลักษณะทางสังคมของวัยรุ่น	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	28
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
การนำเสนอผลการวิเคราะห์	36
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	47
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	47
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	47
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สรุปผลการวิจัย	49
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	53
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก	59
ภาคผนวก ข	69
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	76

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	29
2 ค่าความถี่และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา	37
3 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการให้ออกกำลังกายในแต่ละด้าน ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร	38
4 ระดับการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนก ตามเพศชายและเพศหญิง	39
5 ระดับการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครเมื่อจำแนก ตามอายุ	40
6 ระดับการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครเมื่อจำแนก ตามระดับชั้นเรียน	41
7 เปรียบเทียบการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ	42
8 เปรียบเทียบการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ	43
9 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการให้ออกกำลังกายของวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบ Multiple Comparisons ในการเปรียบเทียบรายคู่	44
10 ผลการเปรียบเทียบการให้ออกกำลังกายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นเรียน	45
11 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการให้ออกกำลังกายของวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ โดยใช้ การทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่	46
12 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้ออกกำลังกายของวัยรุ่น ด้านความรู้สึกรู้สึก	70
13 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้ออกกำลังกายของวัยรุ่น ด้านพฤติกรรม	71
14 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้ออกกำลังกายของวัยรุ่น ด้านความคิด	72
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การให้ออกกำลังกาย จำแนกเป็นรายข้อ	73

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการต่อเนื่องระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ทางด้านจิตวิทยาถือว่าเป็นสภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต ที่ต้องการการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ รวมทั้งต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบเด็กไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ มีการพัฒนาด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิด จากเชิงรูปธรรมมาเป็นเชิงนามธรรม มีการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นมีลักษณะอารมณ์ที่รุนแรง ระดับความเข้มข้นของอารมณ์สูง อารมณ์อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่สม่ำเสมอ และขาดการควบคุมในการแสดงออกทางอารมณ์ มีการตัดสินใจ หุนหันพลันแล่นขาดความยั้งคิด ด้วยสภาวะอารมณ์ ของวัยรุ่นที่รุนแรงและขาดการควบคุมในการแสดงออกทางอารมณ์ บางครั้งแสดงออกอย่างเปิดเผย เช่นการถกเถียง การทะเลาะวิวาท การกระแทกกระทั้น จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่นได้ง่าย อีกทั้งวัยรุ่นยังมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมทุกอย่าง วัยรุ่นต้องการอิสรภาพ เสรีภาพ ต้องการการยอมรับจากกลุ่ม มีความรับผิดชอบในสังคมมากขึ้น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2549: 336)

การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นจะเห็นได้ว่าเป็นการดำรงชีวิตที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น วัยรุ่นจึงจำเป็นต้องปรับตัวค่อนข้างมาก รวมถึงปัญหาอื่นๆที่อาจต้องเผชิญ เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ปัญหาต่างๆในครอบครัว เป็นต้น ตามทฤษฎีการมีอิทธิพลต่อกันได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันนั้นจะสามารถดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลงขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่ได้จากความสัมพันธ์นั้นๆ กล่าวคือเมื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกันในทั้งสองฝ่าย ความสัมพันธ์นั้นก็จะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มี ความขัดแย้งเกิดขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่ผลลัพธ์ที่ได้จากความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกันน้อย เช่นมีการแสดง ความชื่นชมที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือผลลัพธ์ที่ได้ไม่สอดคล้องกันเลยก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ทำให้ความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลง (Wisesselquist; Rusbult; Foster; & Agnew. 1991: unpagged) ทำให้การมีชีวิตที่เป็นสุขตามอัตภาพของตนในสังคมนั้นน้อยลง จากปัญหาต่างๆที่รุมเร้า เมื่อไม่สามารถแก้ไขปัญหา เผชิญกับปัญหา หรือปล่อยวางกับปัญหานั้นได้ จึงมักจะเกิดภาวะอารมณ์ทางลบ เช่น เครียด โกรธ คับแค้นใจ เกิดความวิตกกังวล เกิดภาวะซึมเศร้า เกิดการโทษตัวเอง โทษผู้อื่น จนถึงโทษสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดปัญหาเกิดความคิดทางลบ เช่น ก่อให้เกิดการคิดหมกมุ่น คิดแค้นแค้น จนถึงเกิดพฤติกรรมทางลบ เช่น เกิดการบันดาลโทสะ อยากจะก้าวร้าวต่อผู้ที่กระทำต่อตน หรือบางครั้งก้าวร้าวหรือทำร้ายต่อตนเองที่เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาดหรือเกิดปัญหาขึ้น ไปจนถึงการแสวงหาการแก้แค้น

การที่จะลดภาวะอารมณ์ ความคิดและพฤติกรรมทางลบนั้น การให้อภัยจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะสามารถช่วยได้ เนื่องจากพื้นฐานของการให้อภัยในองค์ประกอบด้านจิตวิทยาหมายรวมถึงการพัฒนาของมนุษย์ในด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม เมื่อบุคคลให้อภัยผู้อื่นอำนาจครอบงำที่เป็นองค์ประกอบด้านลบจะถูกทำให้ลดลง (Richard. 1988: unpagged) เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปแต่ในที่สุดก็จะบรรลุผลถึงบุคคลในบริบทที่เป็นผู้กระทำผิด ในส่วนของตัวแปรด้านความคิดจะสิ้นสุดถึงการตัดสินใจการกระทำผิดและการวางแผนที่จะแก้แค้น ตัวแปรด้านพฤติกรรมจะไม่แสดงออกถึงการแก้แค้น (แต่ถ้ามีการแสดงออกก็จะมีเพียงเล็กน้อย) เมื่อมีการให้อภัยก็จะเกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมทางบวกที่เพิ่มขึ้นด้วยความหนักแน่น ในตัวแปรของความรู้สึก ความรู้สึกด้านลบอาจถูกแทนที่โดยความรู้สึกที่เป็นกลางและในที่สุด จะถูกแทนที่โดยความรู้สึกด้านบวก ในที่สุดจะรวมถึงความยินดี ความเห็นอกเห็นใจและความรักที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ในตัวแปรด้านความคิดผู้ที่กระทำผิดอาจเข้าใจได้ว่าผู้ที่ถูกกระทำต้องมีอารมณ์ความรู้สึกในด้านลบ ความคิดด้านบวกที่ปรากฏออกมาสู่ผู้อื่น เช่น ปรารถนาให้เขามีสุขภาพดี และการมองภายใต้ความเคารพประหนึ่งการมีศีลธรรมจรรยา (Enright; & Rique. 2004: 9) ในตัวแปรด้านพฤติกรรม มีความตั้งใจจะรวมกลุ่มที่จะแสดงความรักกับผู้อื่นหรือบางที่อาจจะเป็นผู้นำหรือผู้เริ่มต้น ซึ่งความสามารถที่ซ่อนอยู่ของผู้ที่จะให้อภัยต้องรวมถึงการปล่อยวางและการรักษาสัมพันธภาพ (Enright; & Rique. 2004: 9) สิ่งสำคัญที่สัมพันธ์กับการให้อภัยก็นั่นคือ การลดลงของความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมทางลบ และการพัฒนาความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมทางบวกไปสู่ผู้ที่กระทำผิด

การให้อภัยเป็นการสร้างความสะดวกสบายแก่สังคม เป็นการให้ความรักแก่เพื่อนมนุษย์ เราสามารถที่จะให้อภัยได้ทั้งต่อตัวเอง ต่อสถานการณ์ และต่อบุคคลอื่น การให้อภัยจึงควรถูกสอนให้เรียนรู้ตั้งแต่เริ่มแรกของชีวิต ควรปลูกฝังให้เรารู้จักการให้อภัยตัวเองในสิ่งที่ทำผิดพลาด และสอนให้เรา รู้จักการให้อภัยผู้อื่น สอนให้รู้ว่าเมื่อเราได้รับการให้อภัยเราจะรู้สึกอย่างไร อีกทั้งการให้อภัยยังมีความเกี่ยวพันทางบวกกับตัวชี้วัดการมีสุขภาพที่ดีอีกด้วย (Ashleman. 1996, Coyle; & Enright. 1997, Nousse. 1998, Sarinopoulos. 1996: unpagged) จากการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลในต่างประเทศเป็นประเด็นที่นักวิจัยและบุคคลทั่วไปได้ให้ความสนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง และ การศึกษาการให้อภัยนั้นมีมาช้านาน มีแบบทดสอบมากมายที่ถูกคิดค้นและนำมาใช้ แต่เริ่มมีอย่างจริงจังและเป็นระบบในสาขาจิตวิทยาในช่วงปี 1980 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการศึกษา (McCullough; Worthington; & Rahal. 1997: 321-326) ซึ่งนิยามของการให้อภัยและกระบวนการหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดการให้อภัย ก็มีหลากหลายเช่น เอนไรท์และกาสซิน (Enright; & Gassin. 1992: 99-113) กล่าวว่า การให้อภัย หมายถึง การที่บุคคลได้รับการปฏิบัติที่ทำให้รู้สึกเสียใจอย่างมากพยายามเอาชนะความรู้สึกที่ไม่ดีต่อฝ่ายที่กระทำผิดต่อตน และได้ให้ของขวัญที่ปราศจากเงื่อนไข (unconditional gift) ต่ออีกฝ่ายหนึ่งเพื่อเป็นการยอมรับในความเป็นมนุษย์ของเขา ในส่วนจิตวิทยาสังคม แมคคัลลอฟ พากาเมนและทอเซน (McCullough; Pargament; & Thoresen. 2000: 299-320) ได้นิยามการให้อภัยไว้ว่า เป็นกระบวนการภายในบุคคลที่

เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเชิงบวกต่อการรับรู้ การกระทำผิดที่เกิดขึ้นในบริบทที่จำเพาะระหว่างบุคคล โดยเสนอว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดการให้อภัยมากที่สุดคือ การเข้าอกเข้าใจ (empathy) นอกจากนี้การขอโทษและการที่ผู้กระทำผิดรู้สึกสำนึกผิดกับการกระทำที่ตนได้ทำลงไปก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการให้อภัยด้วย

ตามแนวคิดของเอนไรท์ กล่าวถึงการให้อภัย (Forgiveness) ว่าเป็นความเต็มใจที่จะละทิ้งหนึ่งในความไม่เป็นธรรมที่ทำให้ไม่พอใจ มีการตัดสินใจที่ต่อต้าน เพิกเฉย ขณะเดียวกันกับให้กำลังใจ ให้ความเห็นใจ ความกรุณา เอื้อเฟื้อ ไปถึงเขาหรือเธอผู้ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่สมควรจะได้รับ จึงกล่าวได้ว่า การให้อภัย เป็นการสนองตอบต่อศีลธรรม จรรยา ซึ่งเกี่ยวพันถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ที่มีอิทธิพลอย่างมากสำหรับวัยรุ่น นั่นคือ ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรม ขณะเดียวกัน เอนไรท์ได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดระดับการให้อภัยที่มีข้อคำถาม 3 ส่วนคือ วัดการให้อภัยด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ ศึกษาการให้อภัยของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดการให้อภัยของเอนไรท์ (The Enright Forgiveness Inventory – EFI) มาเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งแบบวัดดังกล่าวได้ ถูกพัฒนาให้ใช้กับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ ระดับภาษาของแบบวัดเหมาะสมตั้งแต่ระดับของวัยรุ่นขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้อภัยของวัยรุ่น ซึ่งจะนำไปสู่การหาแนวทางส่งเสริมให้วัยรุ่นในกรุงเทพมหานครได้มีการให้อภัยที่เพิ่มมากขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์
2. เพื่อเปรียบเทียบการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์ เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการให้อภัยของ นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยแปลเป็นภาษาไทย จากแบบวัดระดับการให้อภัยระหว่างบุคคล ตามแนวคิด ของเอนไรท์ (The Enright Forgiveness Inventory–EFI) และใช้แบบวัดดังกล่าวสำรวจการให้อภัยของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการหาแนวทางส่งเสริมการให้อภัยของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร จำนวน 150,585 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

3. **ตัวแปรที่ศึกษา** คือ การให้อภัยตามแนวคิดของเอนไรท์ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การให้อภัย (Forgiveness)** คือความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ของวัยรุ่นที่แสดงออกถึงความเข้าใจความเห็นใจ ความห่วงใย และความรักต่อบุคคลที่ทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรม การให้อภัยมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1.1 องค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นความรู้สึกของวัยรุ่นที่แสดงถึงความไม่โกรธ ไม่เจ็บปวด ไม่ขุ่นเคืองใจ ไม่คับแค้นใจ และไม่เสียใจต่อบุคคลที่ทำร้าย เอาเปรียบ ดูถูก ข่มเหงรังแก

1.2 องค์ประกอบด้านความคิดเป็นความคิดของวัยรุ่นที่ไม่คิดแก้แค้น ไม่คิดเอาคืน ไม่คิดหาทางปองร้ายบุคคลที่เอาเปรียบ ดูถูก ข่มเหงรังแก

1.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม เป็นลักษณะพฤติกรรม รมของวัยรุ่นที่ไม่ลงมือแก้แค้นตอบโต้ หรือแสดงความโกรธต่อบุคคลที่ทำร้าย เอาเปรียบ ดูถูก ข่มเหงรังแก

2. **วัยรุ่น** คือนักเรียนที่เป็นเพศชายและเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุและระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีระดับการให้อภัยโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยผู้อื่น

- 1.1 ความหมายของการให้อภัย
- 1.2 แนวคิดการให้อภัย
- 1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคล
- 1.4 แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์(Robert D. Enright)
- 1.5 การให้อภัยและสุขภาพทางจิต
- 1.6 รูปแบบของการให้อภัยผู้อื่น
- 1.7 การวัดการให้อภัย
- 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น (Adolescence)

- 2.1 ความหมายของวัยรุ่น
- 2.2 การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์
- 2.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่น
- 2.4 ลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่น
- 2.5 พัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น
- 2.6 ลักษณะทางสังคมของวัยรุ่น

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยผู้อื่น

1.1 ความหมายของการให้อภัย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการให้อภัยที่คล้ายคลึงกันไว้ดังนี้

แมคคัลลอฟ และคณะ (McCullough; Worthington; & Rachal. 1997: 321-336) ได้ให้ความหมายของการให้อภัยว่าเป็นรูปแบบการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจทางสังคม โดยบุคคลจะลดแรงจูงใจที่จะตอบโต้หรือหลีกเลี่ยงจากบุคคลที่ทำให้ชุนเคือง และเพิ่มแรงจูงใจที่จะกลับมาคืนดีกันและมีมิตรภาพที่ดีต่อบุคคลที่ทำให้ชุนเคือง

วอร์ริงตัน (Worthington. 1998: 59-76) กล่าวว่า การให้อภัยหมายถึง แรงจูงใจที่จะลดการหลีกเลี่ยง หลีกหนี โกรธและต้องการแก้แค้นต่อบุคคลที่มาทำร้าย การให้อภัยยังเพิ่มการประนีประนอมไกล่เกลี่ยกันถ้าการกระทำนั้นไม่ผิดต่อบรรทัดฐาน

เอนไรท์และคอยล์ (Enright; & Coyle. 1998: 139-161) กล่าวว่า การให้อภัย หมายถึง ความยินดีที่จะละทิ้งความไม่พอใจ ขุ่นเคืองใจ การตัดสินใจทางลบและไม่ตอบโต้กับบุคคลที่มาทำร้ายตนและยังคงมีการรู้สึกโกรธแค้น เมตตาและยังรักบุคคลนั้น

บัวมิสเตอร์และเอกซ์ไลน์ (Baumeister; & Exline. 2000: 133-155) กล่าวว่า การให้อภัย เป็นทั้งภายในคืออารมณ์ และภายนอกคือพฤติกรรม บางคนเลือกที่จะบอกคนอื่นว่าเขาให้อภัยแต่จริงๆ แล้วยังคงมีอาการโกรธอยู่ข้างใน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ศึกษาการให้อภัย พบว่า การให้อภัยมีทั้งภายในคือ ให้อภัยจริงๆ ไม่มีความรู้สึกโกรธแล้ว และการให้อภัยแบบภายนอกคือ การบอกให้อภัยแต่จริงๆ แล้วข้างในยังคงโกรธอยู่

ทอมป์สัน (Thompson. 2005: 313-359) กล่าวว่า การให้อภัย หมายถึง การรับรู้ถึงการกระทำผิด การทำให้ขุ่นเคือง การตอบสนองของบุคคลต่อผู้กระทำผิด และเหตุกาณ์นั้นที่ทำให้ขุ่นเคือง และผลที่ตามมาจากเหตุการณ์นั้น การตอบสนองทางลบถูกเปลี่ยนแปลงเป็นระดับกลางหรือทางบวก ซึ่งบุคคลอาจจะให้อภัยต่อตนเอง ต่อผู้อื่นหรือต่อสถานการณ์และเหตุการณ์นี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของแต่ละบุคคลด้วย

สันสนีย์ อัมภราทร (2548: 55) กล่าวว่า การให้อภัย คือ การปลดปล่อยมากกว่าการยอมรับ การให้อภัย คือ การลืมความเจ็บปวดที่เกิดขึ้น การให้อภัยเป็นรากฐานของการปรับสมดุลทางด้านจิตวิญญาณ การให้อภัยมี 2 ประเภท คือ 1.ให้อภัยผู้อื่น 2.ขอให้ผู้อื่นอภัยให้กับเรา

กล่าวโดยสรุป การให้อภัยหมายถึง ความเต็มใจที่จะละทิ้งหรือยกโทษต่อการกระทำผิดหรือการทำให้ขุ่นเคืองใจนั้นไมโกรธหรือไม่ต้องการแก้แค้น จุดหลักของการให้อภัยคือการไม่มีความโกรธแค้นด้วย ในที่สุดจะมีอำนาจโน้มหน่วงที่จะพัฒนาไปสู่ความเห็นใจ ความห่วงใยและความรักไปสู่ผู้อื่น

1.2 แนวคิดการให้อภัย

ทฤษฎีการมีอิทธิพลต่อกันได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันนั้นจะสามารถดำเนินต่อไปหรือสิ้นสุดลงขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ที่ได้จากความสัมพันธ์นั้นๆ กล่าวคือ เมื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกันทั้งสองฝ่าย ความสัมพันธ์นั้นก็จะสามารถดำเนินต่อไปได้โดยไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่ผลลัพธ์ที่ได้จากความสัมพันธ์มีความสอดคล้องกันน้อย เช่นมีการแสดงความชื่นชมที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือผลลัพธ์ที่ได้ไม่สอดคล้องกันเลยก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น ส่งผลไปสู่ความโกรธ การกล่าวโทษอีกฝ่ายหนึ่ง การดูถูก จนกระทั่งถึงการไม่ใส่ใจในความสัมพันธ์ ซึ่งก็จะทำให้ความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลง

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้เหมือนเป็นสิ่งที่ยากต่อการตัดสินใจของบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้น บุคคลมีการตอบสนองต่อความขัดแย้งอยู่ 2 แบบ คือ การตอบสนองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง เป็นหลัก เช่น การคิดแก้แค้น การแก้แค้นหรือการทิ้งห่างจากอีกฝ่ายหนึ่งทั้งทางด้านสังคม และด้านจิตใจและการตอบสนองโดยการพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งการที่บุคคลจะตอบสนองด้วยวิธีการใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับ

ระดับของการใช้ความพยายาม และการคิดคำนวณถึงผลได้ผลเสียของตน (Wisesselquist; Rusbult; Forter; & Agnew. 1991: unpagged) ยกตัวอย่างเช่น เมื่อนางสาว ข. แสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม หรือ พุดจาถูกเหยียดหยาม นาย ก. ทำให้ นาย ก. รู้สึกเสื่อมเสีย ต่ำต้อย นาย ก. เกิดความรู้สึกคิดแค้น และต้องการโต้ตอบกลับไปให้สาสม จึงต่อว่านางสาว ข. ด้วยวาจาที่หยาบคายและอาจจะพยายามหาทางแก้แค้น นางสาว ข. ด้วยวิธีอื่นๆอีก เช่นการทำร้ายร่างกาย ซึ่งการกระทำใดๆในทางลบกลับไป (Rusbult; Verette; Whitney; Slovik; & Lipkus. 1991: unpagged) ถือว่าเป็นสิ่งที่ค่อนข้างรุนแรง อย่างไรก็ตามการตอบสนองด้วยวิธีการทางลบกลับไปอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความขัดแย้งยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองที่ส่งผลร้ายต่อความสัมพันธ์ระหว่างเขาทั้งคู่ด้วย ดังนั้นแม้ว่านาย ก. จะรู้สึกว่าตนเองถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม แต่นาย ก. ก็อาจจะพยายามที่จะไม่ไปคำนึงถึงศักดิ์ศรีของตนเองและพยายามระงับความคิดแค้น โกรธเคือง แล้วแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่มีลักษณะในทางที่เอื้อต่อความสัมพันธ์ เพื่อให้เขาทั้งสองสามารถกลับมาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้

ทฤษฎีนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง การตอบสนองไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (given situation) และการตอบสนองอย่างมีการควบคุมสถานการณ์ (effective situation) ที่ช่วยให้เราสามารถเข้าใจได้ว่า เพราะเหตุใดบางคนถึงยอมที่จะเสียผลประโยชน์ของตนและพยายามที่จะคงความสัมพันธ์ที่ดีกับอีกฝ่ายหนึ่งไว้ (Kelly; & Thibaut. 1978: unpagged)

การตอบสนองไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึง การที่บุคคลตอบสนองแบบทันทีทันใดต่อเหตุการณ์หนึ่งๆที่เกิดขึ้น โดยมีสมมติฐานว่าแต่ละบุคคลมีระดับที่เป็นแก่นของตนเอง และแสดงออกแบบยึดความพึงพอใจของตนเองเป็นศูนย์กลาง เช่น การเกิดแรงจูงใจที่จะตอบสนองนางสาว ข. ด้วยวิธีการทางลบ แต่ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เชื่อว่าบุคคลจะแสดงออกแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางในทุกๆครั้งที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น เพราะบ่อยครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเกิดจากการคิดพิจารณาในมุมมองที่กว้างขึ้น รวมไปถึงการคิดคำนึงถึงเป้าหมายในระยะยาว หรือความปรารถนาที่จะส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของทั้งตนเองและอีกฝ่ายหนึ่งไว้ ซึ่งก็หมายถึง การคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาจากสถานการณ์นั่นเอง

การไม่แสดงออกแบบตอบสนองไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีสมมติฐานว่าเป็นผลมาจากการถ่ายโอนแรงจูงใจ (transformation of motivation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลลดการคิดถึงประโยชน์ส่วนตน แล้วแสดงออกบนพื้นฐานความคิดที่มีมุมมองที่กว้างขึ้น (Rusbult; & VanLange. 1996: unpagged) อีกทั้งการคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาที่เป็นผลมาจากกระบวนการนี้สามารถนำมาใช้ในการทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงได้มากกว่าการตอบสนองไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างที่เด่นชัดของกระบวนการโอนถ่าย (transformation process) คือ การยอมยอม (accommodation) ซึ่งหมายถึงว่า ใน ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งแสดงออกซึ่งการทำลายความสัมพันธ์ เรา จะตอบสนองโดยใช้ความพยายามที่จะคงความสัมพันธ์ที่ดีไว้ การยอมยอมจะปรากฏได้ชัดเจนหรือมากขึ้น เมื่อบุคคลมีเวลาที่เพียงพอในการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและผลที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งนั้น โดยคำนึงถึงตนเอง คำนึงถึงอีกฝ่ายหนึ่งและความสัมพันธ์ของทั้งสอง (Rusbult; et al. 1991: unpagged)

คาร์เรมาน (Karremans. 2003: 1011-1026) กล่าวว่า การให้อภัยก็คล้ายคลึงกับการรอมชอม เพราะเมื่อเกิดความขัดแย้งหรืออีกฝ่ายหนึ่งกระทำผิดต่อเรา เราก็มักจะคิดแค้นและต้องการที่จะแก้แค้นกลับไปให้สาสมกับที่เขาได้ทำร้ายเรามา แต่บ่อยครั้งที่ผู้ที่ถูกกระทำผิดมักจะแสดงความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจในตัวผู้กระทำผิดและให้อภัยผู้ที่กระทำผิด การแสดงออกเหล่านี้เองเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการโอนถ่ายแรงจูงใจไปสู่การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา เพราะผู้ที่ได้รับการกระทำผิดไม่ได้คิดถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตนฝ่ายเดียว แต่กลับคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก จึงพยายามรักษาไว้ซึ่งสุขภาวะที่ดีของตนเองและของอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างตนและอีกฝ่ายหนึ่งดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นสุข

พื้นฐานของการให้อภัยในองค์ประกอบด้านจิตวิทยาหมายถึงการพัฒนาของมนุษย์ในด้านความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม เมื่อบุคคลให้อภัยผู้อื่นอำนาจครอบงำที่เป็นองค์ประกอบด้านลบจะถูกทำให้ลดลง ยกตัวอย่างภาวะอารมณ์ด้านลบ เช่น ความโกรธ ความเกลียดชัง ความขุ่นเคือง ความเศร้าหมองและการดูถูกจะถูกทิ้งไป (Richard; 1988: unpagged) เหตุการณ์เหล่านี้จะเกิดขึ้นน้อยบ่อยเป็นค่อยไปแต่ในที่สุดก็จะบรรลุผลถึงบุคคลในบริบทที่เป็นผู้กระทำผิด ในส่วนของตัวแปรด้านความคิดจะสิ้นสุดถึงการตัดสินใจการกระทำผิดและการวางแผนที่จะแก้แค้น ตัวแปรด้านพฤติกรรมจะไม่แสดงออกถึงการแก้แค้น (แต่ถ้ามีการแสดงออกก็จะมีเพียงเล็กน้อย) เมื่อมีการให้อภัยก็จะเกิดความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมทางบวกที่เพิ่มขึ้นด้วยความหนักแน่น ในตัวแปรของความรู้สึก ความรู้สึกด้านลบอาจถูกแทนที่โดยความรู้สึกที่เป็นกลางและในที่สุดจะถูกแทนที่โดยความรู้สึกด้านบวก (Cunningham; 1985, Downie; 1965, North; 1987: unpagged) ในที่สุดจะรวมถึงความยินดี ความเห็นอกเห็นใจและความรักที่จะช่วยเหลือ ผู้อื่น ในตัวแปรด้านความคิดผู้ที่กระทำผิดอาจเข้าใจได้ว่าผู้ที่ถูกกระทำต้องมีอารมณ์ความรู้สึกในด้านลบ ยิ่งกว่านั้นยังมีความรู้สึกที่จะละทิ้งพวกเขาไป ความคิดด้านบวกที่จะปรากฏ ออกมาสู่ผู้อื่น เช่น ปรารถนาให้เขามีสุขภาพดี และการมองภายใต้ความเคารพประหนึ่งการมีศีลธรรมจรรยา (Enright; & Rique. 2004: 9) ในตัวแปรด้านพฤติกรรม มีความตั้งใจจะรวมกลุ่มที่จะแสดงความรักกับผู้อื่นหรือบางที่อาจจะเป็นผู้นำหรือผู้เริ่มต้น ซึ่งความสามารถที่ซ่อนอยู่ของผู้ที่จะให้อภัยต้องรวมถึงการปล่อยวางและ การรักษาสัมพันธภาพ (Augsburger. 1981: unpagged) สิ่งสำคัญที่สัมพันธ์กับการให้อภัยก็นั่นคือ การลดลงของความคิด ความรู้สึกหรือพฤติกรรมทางลบ และการพัฒนาความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมทางบวกไปสู่ผู้ที่กระทำผิด

1.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคล

การให้อภัยระหว่างบุคคลได้เริ่มมีการศึกษาในเชิงจิตวิทยากันอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่ง แมคคัลลอปและคณะ (Worthington; E.L.; & Jr. 2006: 18-19; อ้างอิงจาก McCullough. 2001a) ได้เสนอว่าการศึกษาเรื่องการให้อภัยในส่วนของจิตวิทยานั้นคาดว่าเริ่มมีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 แต่ยังไม่เป็นการศึกษาอย่างเป็นระบบมากนัก เป็นเพียงแค่การนำเอาการให้อภัยไปเป็นหนึ่งในตัวแปรที่ต้องการศึกษาหรือนำการให้อภัยมาใช้ประกอบการให้คำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญทางด้าน

สุขภาพจิต ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. 1980 จึงได้เริ่มมีการศึกษากันอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้อภัย และนำไปใช้ในจิตวิทยาสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น จิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาคลินิกและศาสนา (Gassin. 1998: unpagged) โดยในระยะแรกผู้ที่เริ่มต้นค้นคว้าวิจัยเรื่องการให้อภัยระหว่างบุคคลเป็นคนแรก คือ โรเบิร์ตดี เอนไรท์ (Robert D. Enright) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เมดิสัน (University of Wisconsin-Madison) ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานของสถาบันวิจัยการให้อภัยนานาชาติ (International Forgiveness Institute) และได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการวิจัยการให้อภัย (Thomas. 2000: 38)

งานวิจัยของ เอนไรท์และกาสซิน ในช่วงแรกของการศึกษาเป็นการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยจากงานเขียนเก่าแก่ทางด้านปรัชญาและศาสนา ซึ่งมุ่งศึกษาทางด้านเทววิทยาหรือศาสนาที่เน้นการมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว ได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาฮินดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาคริสต์ซึ่งเน้นการสอนเรื่องการให้อภัยเป็นสิ่งสำคัญ โดยคัมภีร์ทางศาสนาได้กล่าวไว้ว่าพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างโลกจะละเว้นบาปให้กับมนุษย์ พระเจ้าจะให้อภัยกับบุคคลที่รู้สึกสำนึกผิดและมีการปรับปรุงตนเอง พระเจ้าเป็นผู้ให้อภัยแก่มวลมนุษย์ (Landman. 1941; อ้างอิงจาก Enright; & Gassin. 1992: 99-113) ดังนั้นศาสนาคริสต์จะมีหลักคำสอนที่เน้นเรื่องการให้อภัยของบุคคล และมีพิธีกรรมทางศาสนาที่สะท้อนถึงความสำคัญของการให้อภัย เช่น พิธีสารภาพบาปของชาวคริสต์ เป็นต้น

ต่อมาเอนไรท์และกาสซิน (Enright R.D.; & Gassin. 1992: 99-113) ได้เริ่มพัฒนารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลในทางจิตวิทยาตามแนวทฤษฎีจริยธรรมของ โคลเบิร์ก (Kohlberg) เป็นการเชื่อมโยงการพัฒนาเหตุผลของการให้อภัย ที่เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการตัดสินใจ โดยเพิ่มเติมว่าการให้อภัยนั้นเป็นสิ่งที่ซับซ้อนมากกว่า ซึ่งเน้นว่าการพัฒนาการให้อภัยระหว่างบุคคลจะต้องมีรากฐานมาจากความเมตตา (mercy) ความกรุณา (Benevolence) และความเสียสละ (sacrifice) ซึ่งเอนไรท์และคณะศึกษาพัฒนาการมนุษย์ (Enright and the Human Development Study Group) ได้นำรูปแบบขั้นพัฒนาการจริยธรรมไปประยุกต์เป็นขั้นพัฒนาการของการให้อภัยระหว่างบุคคล โดยนำไปใช้ในแนวทางของจิตวิทยาคลินิกและจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งระยะต่อมาได้มีงานวิจัยการให้อภัยระหว่างบุคคลตามแนวทางของเอนไรท์อีกเป็นจำนวนมาก

แอนดรู (Andrews. 2000: 75-86) ได้ศึกษารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลโดยเป็นการเปรียบเทียบกับรูปแบบของเอนไรท์ ซึ่งการให้อภัยระหว่างบุคคลจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลของผู้ให้อภัยหรือเป็นการให้อภัยเพียงฝ่ายเดียว ฝ่ายที่เป็นผู้กระทำผิดอาจจะรู้หรือไม่รู้ถึงการให้อภัยนั้น แอนดรู เสนอรูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลแบบต่อรอง (negotiated forgiveness) ที่กล่าวถึงการให้อภัยว่าจะเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำผิดนั้นแสดงถึง 1. การสารภาพความผิด 2. การยอมรับเป็นเจ้าของความผิดนั้น 3. การสำนึกผิดในการกระทำของตน ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักการของ เพียเจต์ (Piaget) เรื่องหลักการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (reciprocity) รูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลของ แอนดรู จะเน้นการให้อภัยเป็นเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล ของผู้ที่กระทำผิดและผู้ที่จะให้อภัยเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

แมคคัลลอปและคณะ (McCullough; et al. 1998: 1586-1603) ได้ศึกษารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลเช่นเดียวกัน กล่าวว่าการให้อภัยระหว่างบุคคลเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งในอดีตการศึกษากการให้อภัยในด้านของจิตวิทยาสังคมและบุคลิกภาพนั้นได้มีปรากฏอยู่ในหนังสือ The Psychology of Interpersonal Relation ของไฮเดอร์ (Heider) ในปี ค.ศ.1958 (อ้างถึงใน McCullough; et al. 1998: 1586-1603) โดยได้อธิบายถึงหลักการอนุমানสาเหตุต่างๆที่สนับสนุนให้เกิดการแก้แค้นภายหลังการถูกผู้อื่นทำร้ายร่างกาย จิตใจ หรือกระทำผิดต่อตนโดยไฮเดอร์ได้อธิบายถึงการให้อภัยระหว่างบุคคลนั้นว่า เป็นการล้มเลิกพฤติกรรมการคิดแก้แค้น เมื่อผู้กระทำผิดแสดงนัยว่ารู้สึกผิด ในการกระทำนั้น ซึ่งจากแนวคิดของไฮเดอร์ นี้ทำให้นักวิจัยเรื่องการให้อภัยในช่วงต่อมาอยู่ภายใต้หลักการของการอนุমানสาเหตุเพื่อค้นหปัจจัยทางสังคมและความคิดที่ก่อให้เกิดการให้อภัย เช่น ผู้ที่กระทำผิดแสดงความรับผิดชอบหรือมีความตั้งใจที่จะรับผิดชอบ (อ้างถึงใน McCullough; et al. 1998: 1586-1603) จากแนวคิดของ แมคคัลลอป และคณะที่ได้อธิบายการให้อภัยระหว่างบุคคลว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่จะโน้มน้าวบุคคลให้แสดงออกต่อบุคคลที่กระทำผิด โดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแทนที่จะตอบสนองในทางที่จะทำให้ลายความสัมพันธ์ลง การให้อภัยมีองค์ประกอบของแรงจูงใจ 2 ประการคือ การลดแรงจูงใจที่จะตอบสนองในการทำลายความสัมพันธ์ลง ซึ่งได้แก่การหลีกเลี่ยงและการแก้แค้น ส่วนแรงจูงใจที่จะเพิ่มขึ้นคือการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เป็นการปรองดองสานต่อความสัมพันธ์ในทางที่ดี การให้คำจำกัดความของการให้อภัยระหว่างบุคคลนั้นยังไม่มีแนวคิดใดที่ถูกต้องชัดเจน แมคคัลลอป และคณะได้เสนอถึงลักษณะสำคัญ 3 ประการของการให้อภัยระหว่างบุคคล ดังนี้

1. การให้อภัยจะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องที่คุณคนนั้นรับรู้ ว่าเป็นการกระทำเพียงการกระทำเดียวหรือหลายๆการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อบุคคล เป็นสิ่งที่เลวร้าย ไม่ยุติธรรม และผิดศีลธรรม
2. ภายหลังการรับรู้การกระทำนั้นมีการตอบสนองทางอารมณ์ เช่น โกรธหรือกลัว การตอบสนองทางด้านแรงจูงใจ เช่นปรารถนาที่จะหนีหรือเข้าไปทำร้ายร่างกาย การตอบสนองทางความคิด เช่นการต่อต้าน สูญเสียความเคารพหรือความภาคภูมิใจที่มีต่อคนที่ทำร้ายเรา และการตอบสนองทางด้านพฤติกรรม เช่นหลีกเลี่ยงหรือก้าวร้าว ซึ่งทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนั้นเลวร้ายลง
3. การให้อภัย เป็นการตอบสนองด้านแรงจูงใจ อารมณ์ การคิดและพฤติกรรม ให้มีแนวโน้มของการปรองดองความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น

แมคคัลลอปและคณะ (McCullough; et al. 1998) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยระหว่างบุคคลไว้ 4 ประเภทดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านปัญญาและสังคม (Social-cognitive determinants)

เป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงการให้อภัยกับความคิดและความรู้สึกของผู้ที่ได้รับผลของการกระทำผิดที่มีต่อผู้ที่กระทำผิด โดยปัจจัยทางปัญญาและสังคมที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจที่จะให้อภัยมากที่สุด คือ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจต่อผู้กระทำผิด(affective empathy) นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่

เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยด้วย เช่นการพิจารณาถึงการแสดงความรับผิดชอบ การกล่าวโทษ การรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ การรับรู้ความตั้งใจ การพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำผิดต่อผู้อื่น และการย่ำคิดอยู่กับความผิดนั้น

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการกระทำผิดนั้น (Offense-related determinants)

ลักษณะของการกระทำผิดนั้นสามารถส่งผลให้เกิดการให้อภัยหรือไม่ให้อภัยได้ เช่นการรับรู้ความรุนแรงของการกระทำผิด กล่าวคือ เมื่อบุคคลรับรู้ว่าการกระทำนั้นมีความรุนแรงมากจะมีการให้อภัยที่น้อยกว่าเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงน้อย นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้วยคือ การขอโทษ (Apology) และการแสดงความต้องการที่จะได้รับการยกโทษให้ ก็เป็นลักษณะที่เอื้อให้เกิดการให้อภัย โดยการให้อภัยและการขอโทษนั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน เพราะการขอโทษเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้ที่ได้รับผลของการกระทำผิดเกิดความเข้าอกเข้าใจ (empathy) ต่อผู้กระทำผิดซึ่งจะนำไปสู่การให้อภัยมากขึ้นด้วย

3. ปัจจัยลักษณะความสัมพันธ์ของผู้ที่ให้อภัยกับผู้กระทำผิด (Relational determinants)

ลักษณะความสัมพันธ์ เช่น ระดับของความใกล้ชิด ความไว้วางใจ จ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยถ้าความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความใกล้ชิดกันมาก มีความไว้วางใจสูง และมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ถ้ามีอยู่ในระดับสูงจะส่งผลให้เกิดการให้อภัยมากขึ้นด้วย เพราะต้องการจะคงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้

4. ปัจจัยลักษณะบุคลิกภาพ (Personality-level determinants)

บุคลิกภาพของผู้ที่ได้รับผลของการกระทำผิดสามารถส่งผลต่อการเกิดการให้อภัยได้ เพราะบุคลิกภาพต่าง ๆ มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์บางประการ และส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญา เช่น การอนุมานสาเหตุหรือส่งผลต่อกระบวนการทางอารมณ์ เช่น การเข้าอกเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะให้อภัยหรือไม่ในที่สุด นอกจากนี้ เจตคติที่มีต่อการคิดแค้น ลักษณะของการตอบสนองต่ออารมณ์โกรธ ก็สามารถส่งผลให้เกิดการให้อภัยหรือไม่ด้วย

นักวิชาการส่วนใหญ่ได้ข้อสรุปร่วมกันว่า การให้อภัย (Forgiveness) คือ ความชัดเจนแจ่มแจ้งจากการประนีประนอมหรือการกลับสู่สภาพปกติของสัมพันธภาพที่มีรอยร้าว มีการให้การสนับสนุนความหมายของการให้อภัยมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีการจำแนกความแตกต่างระหว่าง 3 ความรู้สึก ในแต่ละคำที่ถูกลำเอียงไปใช้ การให้อภัยอาจจะถูกให้ความหมายตามการรับรู้สิทธิการครอบครอง นิสัยใจคอของลักษณะเฉพาะแต่ละคน และลักษณะเฉพาะของกลุ่มสังคม

ขณะที่การตอบสนอง การให้อภัยอาจจะถูกเข้าใจว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมในความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ที่นำไปสู่สิ่งที่ควรทำหนีของผู้กระทำผิดของเหยื่อ ความหลากหลายของการสร้างความคิดเกี่ยวกับการให้อภัยมีเท่าๆกับการตอบสนอง สามารถที่จะพบได้ในงานเขียนที่ถูกตีพิมพ์ (McCullough; & Worthington. 1994, Scobie; & Scobie. 1998) ในคำจำกัดความทั้งหมด อย่างไรก็ตามได้ถูกสร้างให้มีหนึ่งใจความสำคัญ คือ เมื่อมีการให้อภัย เขาเหล่านั้นมีการโต้ตอบ เช่น อะไรที่ทำให้คิดและรู้สึกเช่นนั้น พวกเขาต้องการจะทำอะไรหรือแท้จริงแล้วพวกเขาควรประพฤติตัวอย่างไร ไปสู่ผู้ที่เป็นสาเหตุให้ไม่พอใจหรือทำร้ายพวกเขาจนกลายเป็นส่วนน้อยของการคัดค้านและส่วนมากของรูปแบบที่แน่นอน (McCullough; Pargament; & Thoresen. 2000: 299-320)

ด้านนิสัยใจคอของลักษณะเฉพาะของแต่ละคน การให้อภัยอาจจะถูกทำให้เข้าใจว่า เป็นความโน้มน้าวที่จะให้อภัยจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่ง ในความหลากหลายของสภาวะการณ์หนึ่งระหว่างบุคคล ในความรู้สึกนี้สามารถที่จะชี้หน้าหนักการให้อภัยควบคู่ไปกับการไม่ให้ภัย ซึ่งส่วนใหญ่มักจะล้มเหลว ลักษณะนิสัยของการให้อภัย ด้วยตัวของมันเองอาจจะเป็นความคิดเห็นหรือมุมมองที่หลากหลาย

ด้านคุณภาพของกลุ่มสังคม การให้อภัยอาจจะถูกทำให้เข้าใจว่าเป็นคุณสมบัติที่คล้ายๆ กับความสนิทสนมคุ้นเคย ความไว้วางใจหรือความรับผิดชอบ ในบางโครงสร้างสังคมเช่น คู่แต่งงาน ครอบครัวหรือชุมชน ถูกแสดงให้เป็นลักษณะพิเศษเฉพาะโดยมีการให้อภัยระดับสูง เช่น คู่แต่งงาน ครอบครัวหรือชุมชนที่มีผู้ร่วมกระทำจะมีการให้อภัยอย่างรวดเร็วกับผู้ที่กระทำผิด ในทางตรงกันข้ามโครงสร้างสังคมที่มีลักษณะเฉพาะที่มีการให้อภัยน้อย ยกตัวอย่างเช่น สังคมที่เป็นหน่วยงานหรือสถาบันที่มีความเร่งรีบที่จะขบไล่หรือต่อต้านสมาชิกผู้ซึ่งกระทำผิด เป็นต้น

1.4 แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคลของ โรเบิร์ต ดี เอนไรท์ (Robert D. Enright)

โรเบิร์ต ดี เอนไรท์ ได้ให้คำจำกัดความของ การให้อภัย (Forgiveness) คือการตอบสนองของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่ได้รับความยุติธรรมที่ก่อให้เกิดความขุ่นเคือง โดยละทิ้งสิทธิของความแค้นใจ ขุ่นเคืองใจไปสู่ผู้ที่กระทำผิด ในที่สุดมีอำนาจโน้มน้าวที่จะพัฒนาไปสู่ความเห็นใจ ความหวังโยและยิ่งไปกว่านั้นการมีคุณธรรม ความรักไปสู่ผู้อื่น การให้อภัยเป็นการสนองตอบต่อหลักศีลธรรม จรรยา ซึ่ง เกี่ยวพันถึงผลของตัวแปรอิสระหลักๆ ของพัฒนาการมนุษย์ ได้แก่ภาวะอารมณ์ด้านบวก เช่นความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ ภาวะอารมณ์ด้านลบ เช่นความรู้สึกโกรธ และความคับแค้นใจ พฤติกรรมด้านบวก เช่นความไม่เห็นแก่ตัว และพฤติกรรมด้านลบ เช่น การแสวงหาการแก้แค้น และสุดท้ายความคิดด้านบวกไปสู่ผู้ที่กระทำผิด เช่น เขาหรือเธอเป็นคนดี ความคิดด้านลบไปสู่ผู้ที่กระทำผิด เช่น การไม่ให้อภัย (Enright; & Julio. 2000: 1)

ตามแนวความคิดเชิงจิตวิทยา ลินิก เอนไรท์ ได้ให้ความหมายของการให้อภัยระหว่างบุคคลไว้ว่า การให้อภัย คือความเต็มใจที่จะละทิ้งหนึ่งในความไม่เป็นธรรมที่ทำให้ไม่พอใจ มีการตัดสินใจที่ต่อต้าน และมีพฤติกรรมไม่สนใจโยติ เพิกเฉยไปสู่บุคคลที่ซึ่งทำให้เราบาดเจ็บอย่างไม่ยุติธรรม ขณะที่ให้กำลังใจไป ถึงเขาหรือเธอผู้ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่สมควรจะได้รับ ถึงความเห็นใจ ความกรุณา เอื้อเฟื้อและแม้กระทั่งความรัก ซึ่งเกี่ยวพันถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ นั่นคือ ความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรม เมื่อบุคคลให้อภัยผู้อื่นภาวะมีอำนาจขององค์ประกอบด้านลบในแต่ละตัวแปรนั้นลดลง ภาวะอารมณ์ด้านลบ เช่น ความโกรธ ความเกลียดชัง ความไม่พอใจ ความเศร้า และ /หรือ การดูถูกที่ถูกหยิบยื่นให้ (Richards. 1988: unpagged) มันอาจจะเกิดขึ้นช้าๆแต่ในที่สุดก็จะทำสำเร็จโดยเฉพาะไปถึงบุคคลที่อยู่ในบริบทที่เป็นผู้กระทำ ความผิด ในตัวแปรด้านความคิด เมื่อการตัดสินใจสิ้นสุดว่าทำผิดและวางแผนที่จะแก้แค้นว่ากำลังเกิด

อะไรขึ้นที่ไหน ในตัวแปรด้านพฤติกรรมก็เช่นกันในการเกิดพฤติกรรมที่จะแก้แค้นก็ได้ใช้เวลานาน เมื่อมีการให้อภัย องค์ประกอบด้านบวกของความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรม จะเพิ่มขึ้นอย่างมีพลัง ในระบบของความรู้สึก ภาวะอารมณ์ด้านลบถูกแทนที่โดยภาวะอารมณ์ที่เป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งมากกว่าและในที่สุดก็ถูกแทนที่โดยภาวะอารมณ์ด้านบวก อย่างเช่น อ่าง ปากค้ำด้วยความตกใจ(Cunningham. 1985, Downie. 1965, North. 1987: unpagged) จนในภายหลัง รวมถึงความเต็มใจไปจนกระทั่งความเห็นอกเห็นใจและความรักที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ในตัวแปรด้านความคิด ผู้กระทำผิดอาจจะเข้าใจถึงภาวะอารมณ์ในด้านลบของเขาหรือเธอที่แสดงออกมานั้นว่าถูกต้อง ที่ตั้งใจจะกระทำต่อพวกเขา ความคิดด้านบวกที่ปรากฏไปสู่ผู้อื่น เช่นปรารถนาให้เขามีสุขภาพดี และมีทัศนคติต่อเขาด้วยความเคารพนับถือเท่าๆกับการมีศีลธรรม จรรยา (Enright; & Rique. 2004: 9) ในตัวแปรด้านพฤติกรรม มีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในสังคมที่มีความรักกับผู้อื่น ในบางที่อาจจะนำเสนอโดยการชี้แนะแนวทาง (Augsburger. 1981: unpagged) เช่น การนำเสนอจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงความจริงในบางอย่าง เป็นต้น ศักยภาพที่สามารถพัฒนาได้ของผู้ให้อภัยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการปล่อยวางและการรักษาสัมพันธภาพ (Augsburger. 1981: unpagged) ความเข้าใจที่เป็นหัวใจสำคัญที่มีความเกี่ยวพันถึงการให้อภัยในที่นี้คือการลดลงของความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมทางด้านลบและพัฒนาความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมทางด้านบวกไปสู่ผู้ที่กระทำผิด

เอนไรท์กล่าวถึง การให้อภัยโดยสรุปไว้ว่า

1. การให้อภัยเกิดขึ้นระหว่างบุคคลเท่านั้น ไม่ได้เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับสิ่งไม่มีชีวิต
2. การให้อภัยเกิดขึ้นตามหลังของระดับความลึกของความเจ็บปวดที่บุคคลได้รับจากผู้อื่น
3. การให้อภัยเกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกถึงความยุติธรรมและความถูกต้อง แต่การให้อภัย

แตกต่างจากความยุติธรรม

4. การให้อภัยต้องอาศัยเวลา
5. การให้อภัยเป็นอิสระ เป็นทางเลือกที่ไม่มีเงื่อนไข
6. การให้อภัยไม่ควรที่จะเรียกร้องถึง เจตนาหรือการตระหนักรู้ถึงความเป็นจริงของความ

เจ็บปวดจากผู้กระทำผิด

7. การให้อภัยขึ้นอยู่กับระดับของความเจ็บปวด
8. การให้อภัยเป็นอรรถาธิบาย ที่อธิบายได้ว่านั่นคือเหตุการณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะที่

สามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่ยุติธรรม

9. การให้อภัยแตกต่างจากการประนีประนอมไกล่เกลี่ย การให้อภัยเป็นส่วนหนึ่งของการประนีประนอมไกล่เกลี่ยแต่การประนีประนอมไกล่เกลี่ยไม่จำเป็นสำหรับการให้อภัย

10. การให้อภัยไม่ใช่การลบล้างความผิด อีกอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่จะไม่ทำให้เกิดการกล่าวร้ายในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

11. การให้อภัยไม่ใช่การลบล้างความผิด เป็นการจัดการที่ ดีที่สุดที่มีต่อผู้ที่กระทำผิดทำให้เกิดการตัดสินทางบวก ทั้งในด้านความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมที่มีต่อผู้กระทำผิด

1.5 การให้อภัยและสุขภาวะทางจิต

การให้อภัยมีความเกี่ยวข้องทางบวกกับการพัฒนาด้านอารมณ์ ความรู้สึก สิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวกับความโกรธ ความวิตกกังวล ได้แสดงถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการล่วงละเมิด เช่นการล่วงละเมิดทางเพศ ทั้งจากผู้อื่นหรือคนในครอบครัว การติดแอลกอฮอล์เรื้อรัง เป็นต้น เหตุการณ์ที่ไม่ยุติธรรมเช่นนี้ทำให้เพิ่มความเครียดขึ้นในชีวิตของบุคคลนั้นและส่งผลต่อการพัฒนา ตามงานเขียนต่างๆ บุคคลที่ประสบกับการถูกทำร้ายทางอารมณ์อย่างรุนแรงหรือการถูกทำร้ายทางร่างกาย จะมีระดับของความวิตกกังวลที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่ไม่เคยตกเป็นเหยื่อของเหตุการณ์เหล่านั้น (Arkowitz et al. 1978, Borkovec; et al. 1974, Bruch; & Hynes. 1987, Hansen; Christopher; & Nangle. 1992, Kelly. 1982, Leary; & Dobbins. 1983: unpagged) ภาวะซึมเศร้าก็เป็นอาการแสดงของพัฒนาการและการปรับตัวที่ผิดปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ที่มีผลกระทบทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าและความวิตกกังวล ซึ่งสัมพันธ์กับการใช้ความรุนแรง การทำทารุณต่อเด็ก การกระทำผิดกฎหมายของเด็ก ความยากของการเรียน ความคิดที่จะฆ่าตัวตาย ความคิดที่เศร้าหมอง หมดหวัง การกินที่ผิดปกติ เป็นต้น (Mask; & Bark ley. 1996: unpagged) ความซึมเศร้าที่ค่อยๆเกิดขึ้นจะมีอาการเหมือนมีการไวต่อการกระตุ้น ทำให้ความพึงพอใจลดลง อ่อนเพลีย พลังงานลดลง สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและความเคารพในตนเอง

ในความเป็นจริง ภาวะซึมเศร้ามีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนามากกว่าความวิตกกังวล โดยทั่วไปความคาดหวังก็คือ การให้อภัยมีความเกี่ยวพันทางลบกับความวิตกกังวล ความโกรธและความซึมเศร้า และการให้อภัยมีความเกี่ยวพันทางบวกกับตัวชี้วัดการมีสุขภาวะที่ดี จากผลการศึกษาของนักวิจัยก็ได้สนับสนุนกับความคาดหวังนี้ “การให้อภัย” ถูกแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวพันทางลบอย่างมากกับความวิตกกังวลเมื่อมีภาวะของความเจ็บปวดเกิดขึ้น เช่น นักเรียนที่ถูกทำร้ายโดยเพื่อนหรือคูรั ก พ่อแม่ที่ถูกทำร้ายโดยลูก คู่สมรสที่ถูกทำร้ายโดยการนอกใจ เป็นต้น (Subkoviak; et al. 1995: unpagged) ยังมีการศึกษาอีกมากมายที่ถูกนำมาสนับสนุนในเรื่องการให้อภัย ที่มีความเกี่ยวพันทางลบกับความโกรธ การแสดงออกและความซึมเศร้า ในทางกลับกันยังสนับสนุนในเรื่องการให้อภัยที่มีความเกี่ยวพันทางบวกกับตัวชี้วัดการมีสุขภาวะที่ดี (Ashleman. 1996, Coyle; & Enright. 1997, Nousse. 1998, Sarinopoulos. 1996: unpagged) นอกจากนี้แล้ว บุคคลที่เต็มไปด้วยการให้อภัยจะมีความวิตกกังวล ความซึมเศร้าและความโกรธหลงเหลืออยู่น้อย หลังจากที่ได้จัดการกับความเจ็บปวดแล้ว และประสบการณ์เหล่านั้นยังช่วยเพิ่มความสุขทางบวก ท้ายที่สุด การให้อภัย เป็นคำอธิบายที่สัมพันธ์กับการได้รับความเจ็บปวดจากสถานการณ์ระหว่างบุคคล โดยระดับความเจ็บปวดและผลที่ตามมาจากเหตุการณ์นั้นจะมีอิทธิพลต่อระดับของอารมณ์ ความรู้สึก ของความสัมพันธ์ใกล้ชิดก่อนจะเป็นการกระทำที่ผิด แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาได้ทำในหลายบริบทและหลายวัฒนธรรม (Subkoviak; et al. 1995, Sarinopoulos. 1996, Park. 1998 , Rique. 1999 , Rique; & Enright. 1998: unpagged)

1.6 รูปแบบของการให้อภัยผู้อื่น

เอนไรท์และคณะศึกษาค้นคว้าพัฒนาการมนุษย์ (Enright and The Human Development Group. 1996: 107-126) ได้พัฒนาเรียบเรียงโครงสร้างของหลายตัวแปร ซึ่งรวมถึงกระบวนการของการให้อภัย (Enright. 2001, Enright; Freedman; & Rique. 1998: unpagged) ในโครงสร้างใช้การพิจารณาตามความสำคัญของเหยื่อผู้ซึ่งประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นธรรม ไม่ถูกต้อง และได้ตกลงใจที่จะมีการแสดงออกต่อผู้กระทำผิด ในโครงสร้างได้ประกอบไปด้วย 4 ด้าน 20 ข้อ ซึ่งเป็นเหตุเป็นผลตามองค์ประกอบแต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามลำดับเหตุการณ์ ในแต่ละด้านได้รวมถึงการแยกแยะในการตัดสินใจ

แต่ละด้านประกอบไปด้วยด้านที่เปิดเผยซึ่งรวมถึง ความคิดและอารมณ์ที่แปรปรวน เหยื่อได้ใช้กลไกป้องกันตนเองอย่างเหมาะสม (unit1) เช่น การปฏิเสธ การเก็บกด การโทษผู้อื่น และการกลบเกลื่อนโดยแสดงออกตรงกันข้ามเพื่อป้องกันตัวเอง ต่อต้านความเจ็บปวดและความผิดหวัง ตระหนักถึงความสำคัญและความเข้าใจ ความต้องการของเหยื่อที่ยอมรับต่อความรู้สึกโกรธ (unit2) ความละอายใจ (unit3) และความรู้สึกผิด ทั้งอารมณ์ ความรู้สึกและการตอบสนองสามารถที่จะทำให้หมดไปได้ (unit4) นอกจากนี้ยังได้มีการบรรยายถึงความคิดอย่างเป็นหมวดหมู่ (unit5) และการเปรียบเทียบส่วนที่เสียหายและผลประโยชน์ที่จะได้ของผู้ที่กระทำผิด (unit6) อาจจะเป็นวงล้อของกระบวนการ เริ่มจาก ความอับอายไปสู่ความโกรธ ไปสู่ความสับสนในการประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและกลับเข้าสู่ความอับอายหรือความรู้สึกผิดที่ยากจะกระทำต่อการวางแผนการแก้ปัญหา กับเหยื่อ การยอมรับความจริงของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การที่เคยได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงมาก่อนหรือการได้รับการบาดเจ็บอย่างถาวร ในการทำให้เป็นจริงนั้นจะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องหรือความเป็นธรรมตามมุมมองของเหยื่อ

1.7 การวัดการให้อภัย

การวัดการให้อภัยถูกพัฒนาขึ้นมาอย่าง ่างหลากหลายรูปแบบ ที่สามารถนำมาใช้วัดการให้อภัยได้ แต่การศึกษาเชิงจิตวิทยานั้นมีจุดสนใจอยู่ที่การพัฒนารวัด การรายงานตัวเองในการตอบสนองต่อการให้อภัย (MaCullough; Hoyt; & Rachal. 2000: 65-88) เครื่องมือที่พร้อมจะนำมาใช้ในการประเมินความมากน้อยของบุคคลในการให้อภัยต่อบุคคลอื่นที่เป็นผู้กระทำผิดนั้นมีหลายเครื่องมือ ในที่นี้ผู้วิจัย จะขอยกเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการให้อภัยของ เอนไรท์และผู้ร่วมวิจัย (Enright and colleagues) ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็น แบบทดสอบการวัดระดับการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (60-item Enright Forgiveness Inventory - EFI) มีวัตถุประสงค์ที่ใช้วัดระดับทัศนคติของการให้อภัยของคนหนึ่งที่มีต่อผู้อื่นที่ทำให้เขาหรือเธอได้รับความเจ็บปวดอย่างลึกซึ้งและไม่ได้รับความยุติธรรม ซึ่งประกอบไปข้อคำถาม 60 ข้อและแบ่งย่อยออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ตามตัวแปรทั้ง 3 ด้านคือความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม ในแต่ละกลุ่มประกอบไปด้วย 20 ข้อคำถาม และแยกย่อยออกเป็น 10 ข้อสำหรับคำถามด้านบวกและ 10 ข้อสำหรับคำถามด้านลบ นั่นก็คือ

ความรู้สึกด้านบวก ความรู้สึกด้านลบ ความคิดด้านบวก ความคิดด้านลบพฤติกรรมด้านบวก และพฤติกรรมด้านลบ EFI แท้จริงแล้วถูกแสดงให้เห็นถึงการวัดระดับของทัศนคติของการให้อภัยนั่นเอง

แมคคัลลอป (McCullough M.E.; & Witvliet C.O.V. 2002: 448; อ้างอิงจากMcCullough, M.E. 1998) ได้เรียบเรียงกลุ่มหัวข้อต่างๆ ของเวด (Wade's. 1989) และจัดทำเครื่องมือชีวิตตัวใหม่ที่มี 12 ข้อขึ้น เรียกว่า รายละเอียดแรงจูงใจทางความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับผู้ล่วงละเมิด(Transgression-Related Interpersonal Motivation Inventory- TRIM) ซึ่ง TRIM ประกอบขึ้นจาก 2 เรื่องย่อย ส่วนหนึ่งในประเมินแรงจูงใจที่จะหลบหน้าผู้กระทำผิด (การหลบหนี) อีกส่วนหนึ่งใช้ประเมินความต้องการในการทำร้ายผู้กระทำผิด มีความสอดคล้องภายใน มีการสรุปความ และความน่าเชื่อถือในการใช้อธิบาย และเป็นไปตามหลักทฤษฎีโครงสร้าง 2 ปัจจัย (McCullough; et al. 1998, McCullough; & Hoyt. 1999: unpagged)

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย

1.8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ออบาบัคและเอนไรท์ (Al-Mabuk; & Enright. 1995: 427-445) ศึกษาโดยฝึกให้ผู้ร่วมการทดลองที่คิดว่าตนเองเป็นคนที่พ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ไม่เคยให้ความรัก ให้อภัยแก่พ่อและแม่ของตน โดยในการศึกษาที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองจะเข้าร่วมการฝึกเป็นเวลา 4 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง (2 ครั้งต่อสัปดาห์) ซึ่งในการฝึกครั้งแรกนั้นจะเป็นการแนะนำเกี่ยวกับการให้อภัยโดยทั่วไป เช่น นิยามของการให้อภัย การไม่ได้รับความรักจากพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ วิธีการป้องกันความเจ็บปวดทางจิต การหาเหตุผล (rationalization) เป็นต้น จากนั้นค่อยๆเพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้นในการฝึกครั้งต่อๆมา เช่น การใช้การให้อภัยในการลดความรู้สึกเจ็บปวด เสียใจในการได้รับจากพ่อหรือแม่ หรือทั้งพ่อและแม่ ผลการทดลองพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับการฝึกจะมีความหวังมากขึ้น ในอนาคต มีความเต็มใจที่จะให้อภัยมากขึ้น มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น มีความวิตกกังวลและความหดหู่ลดลง ในการศึกษาที่ 2 แบ่งการฝึกให้ละเอียดมากขึ้นและเพิ่มเนื้อหาการฝึกอบรมให้มากขึ้นด้วย คือ เพิ่มเป็น 6 วัน และเพิ่มวิธีการบำบัดตามแนวของเอนไรท์ และคณะศึกษาพัฒนาการมนุษย์ (Enright and the Human Development Study Group อ้างถึงใน Al-Mabuk; & Enright. 1996: 107-126) ซึ่งถือว่าการฝึกที่สมบูรณ์แบบมากขึ้นกว่าในการศึกษาที่ 1 ผลการวิจัยในการศึกษาที่ 2 สอดคล้องกับการศึกษาที่ 1 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการฝึกให้เกิดการให้อภัยนั้นเป็นการฝึกที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งการให้อภัยยังก่อให้เกิดสุขภาพจิต (mental health) ที่ดีด้วย

โรมิ่งและวินสตรา (Romig; & Veenstra. 1998: 185-199) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยและพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้แบบวัดการให้อภัยระหว่างบุคคล (Enright Forgiveness Inventory-EFI) และแบบวัดพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม หรือ

Measure of Psychosocial Development (MPD) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 midwestern university โดยผลของการศึกษาพบว่า การให้อภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความใกล้ชิดและความไว้วางใจ

ซบโคเวกและผู้ร่วมงานวิจัย (Subkoviak; et al. 1995: 641-655) ได้ทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 197 คนและ 197 คนของผู้ปกครอง เป็นเพศเดียวกับเด็กนักเรียนในสหราชอาณาจักรตะวันตกกลาง (Midwestern United States) แบบวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (EFI) ได้แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถืออย่างสม่ำเสมอ EFI มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมที่ เคยถูกระงับการกระทำมีประสบการณ์อันเจ็บปวด และมีความวิตกกังวลในแง่ลบที่ส่งผลต่อการพัฒนาด้านจิตใจ จะให้อภัยได้น้อยและมีความกังวลมากกว่า ผู้ปกครองที่มีเพศเดียวกันกับนักเรียน สามารถให้อภัยได้มากกว่า ดังนั้น แบบวัด EFI จึงมีข้อเสียคุณสมบัติในการวัดทางจิตวิทยา

เฮปส์, เอนไรท์; และ เมอเจอร์ (Hebl; & Enright. 1993: 658-667, Mauger. 1992: 170-180) พบว่าพื้นฐานนิสัยในการให้อภัยตนเองและผู้อื่น มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาวะ คือถ้ามีการให้อภัยตนเองและผู้อื่น จะมีสุขภาวะที่ดี ไม่มีความซึมเศร้า และความวิตกกังวล ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ เมลบี และคณะ (Maltby. 2001) พบสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างพื้นฐานนิสัยในการให้อภัยตนเองและผู้อื่น กับสุขภาวะเช่นเดียวกัน และยังพบว่าการให้อภัยสัมพันธ์กับบุคลิกภาพที่มีความโกรธในระดับต่ำ

เซและเจิง (Tse; & Cheng. 2006: 1133-1141) ศึกษาอิทธิพลของความซึมเศร้า ลักษณะของเหตุการณ์และความใกล้ชิด ต่อการให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์ ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีน 119 คน พบว่าในสถานการณ์ที่ไม่รุนแรงและเป็นการกระทำของคนใกล้ชิดน้อย คนที่ซึมเศร้าจะให้อภัยน้อยกว่าคนที่ไม่ซึมเศร้า แต่ในสถานการณ์ที่รุนแรงและมีความใกล้ชิดน้อย และสถานการณ์ไม่รุนแรงกับคนที่ใกล้ชิดมาก ทั้งคนที่ซึมเศร้าและไม่ซึมเศร้ามีการให้อภัยไม่แตกต่างกัน และคนที่ไม่ซึมเศร้ามีการให้อภัยมากกว่าคนที่ซึมเศร้า

เยเซลดิก; เมทเธอสัน; และ อนิสแมน (Ysseldyk; Matheson; & Anisman. 2007: 1573-1584) ศึกษาพื้นฐานนิสัยในการให้อภัยกับการแก้แค้นและความขุ่นเคืองใจต่อสุขภาพทางจิต กับนักศึกษาจำนวน 183 คน พบว่าที่มีพื้นฐานนิสัยในการให้อภัย จะมีการแก้แค้นต่ำและมีสุขภาพจิตที่ดี เช่น ซึมเศร้าต่ำ มีความพึงพอใจในชีวิตสูง

เบอร์รี่และคณะ (Berry; et al. 2005: 183-226) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยระหว่างบุคคลเฉพาะเหตุการณ์และอารมณ์ โดยมีความขุ่นเคืองใจเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์และผลของอารมณ์ การให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์มีสหสัมพันธ์ทางลบกับความโกรธ ความเป็นศัตรู ความวิตกกังวล ความกลัวและความต้องการแก้แค้น และการให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแบบ 5 องค์ประกอบ ด้านความเป็นมิตร และความเห็นอกเห็นใจ โดยการให้อภัยเฉพาะเหตุการณ์วัดจากการหลีกเลี่ยงและการแก้แค้น

คาร์เรแมนและคณะ (Karremans; et al. 2003: 1023 -1025) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพินินสัยในการให้อภัยกับสุขภาวะ และความใกล้ชิด พบว่าพินินสัยในการให้อภัยมีผลต่อการมีสุขภาวะที่ดีและพินินสัยในการให้อภัยในความสัมพันธ์ใกล้ชิดมีผลทำให้มีสุขภาวะที่ดีมากกว่าความใกล้ชิดน้อย และการศึกษาการให้อภัยในคู่รักพบว่าผู้ที่พินินสัยในการให้อภัยต่อกันมักจะมีสุขภาวะที่ดีกว่าพินินสัยในการให้อภัยผู้อื่น

ทอมป์สันและคณะ (Thompson; et al. 2005: 313-359) ศึกษาพินินสัยในการให้อภัยตนเอง การให้อภัยผู้อื่นและการให้อภัยสถานการณ์ ในการทำนายสุขภาวะ พบว่าบุคคลที่มีพินินสัยในการให้อภัยสูงมีความซึมเศร้าต่ำ ความโกรธต่ำ ความวิตกกังวลต่ำและความพึงพอใจในชีวิตสูง

18.2 งานวิจัยในประเทศ

วิลลัษณ์ รุ่งเรืองอนันต์ (2544: 45) ศึกษาผลของความใกล้ชิดและการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ที่มีผลต่อการให้อภัยระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ฉันเพื่อน ผู้ร่วมการวิจัยเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี เพศชาย 101 คน และเพศหญิง 139 คน โดยให้ผู้ร่วมการทดลองนึกถึงเหตุการณ์ที่เพื่อนของผู้ร่วมการทดลองได้กระทำผิดต่อผู้ร่วมการทดลอง จากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ผู้ร่วมการทดลองรู้สึกเสียใจหรือโกรธเคืองและประเมินการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ รวมถึงให้ผู้ร่วมการทดลองตอบมาตราวัดการให้อภัยที่พัฒนามาจาก Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory หรือ TRIM ผลการวิจัยพบว่า ทั้งในสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคืองและสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ ความใกล้ชิดในระดับสูงและการรับรู้สถานการณ์มีความรุนแรงน้อยทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าความใกล้ชิดในระดับต่ำ และการรับรู้สถานการณ์มีความรุนแรงมาก อีกทั้งยังพบว่าสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจมีระดับการให้อภัยมากกว่าสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง

พิมลรัตน์ ทิศาภาคย์ (2548: 66-67) ศึกษาผลของการให้อภัยและการผูกมัดระหว่างบุคคลต่อสุขภาวะทางจิตกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จำนวน 240 คนผู้วิจัยสุ่มผู้ร่วมการทดลองเข้าสู่เงื่อนไขการทดลอง เงื่อนไขละ 60 คนโดยให้ผู้ร่วมการทดลองจินตนาการถึงความขัดแย้งแบบรุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีการผูกมัดสูงหรือผูกมัดต่ำแล้วให้ผู้ร่วมการทดลองตัดสินใจให้อภัยหรือไม่ให้อภัยบุคคลนั้นจากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินมาตราวัดสุขภาวะทางจิตที่ประกอบด้วยความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบและภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองผลการวิจัยพบว่า 1. ในเงื่อนไขการผูกมัดสูงการให้อภัยผู้กระทำผิดก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตและความรู้สึกทางบวกมากกว่าแต่มีความรู้สึกทางลบน้อยกว่าการไม่ให้อภัย ($p < .001$ สำหรับทุกตัวแปร) ในขณะที่ภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2. ในเงื่อนไขการผูกมัดต่ำ การให้อภัยผู้กระทำผิดก่อให้เกิดความรู้สึกทางบวกมากกว่า ($p < .001$) แต่มีความรู้สึกทางลบน้อยกว่าการไม่ให้อภัยในขณะที่ยังมีความพึงพอใจในชีวิตและภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3. การให้อภัยผู้กระทำผิดที่มีการผูกมัดสูงก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบมากกว่าการให้อภัย

ผู้กระทำผิดที่มีการผูกมัดต่ำ ($p < .001$) ในขณะที่ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวกและภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4. การไม่ให้อภัยผู้กระทำผิดที่มีการผูกมัดสูง ก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตและความรู้สึกทางบวกน้อยกว่าแต่มีความรู้สึกทางลบมากกว่าการไม่ให้อภัยผู้กระทำผิดที่มีการผูกมัดต่ำ ($p < .001$ สำหรับทุกตัวแปร) ในขณะที่ภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 5. การให้อภัยก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต และความรู้สึกทางบวกมากกว่าแต่มีความรู้สึกทางลบน้อยกว่าการไม่ให้อภัย ($p < .001$ สำหรับทุกตัวแปร) ในขณะที่ภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น (Adolescence)

2.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง เป็นวัยที่พัฒนาการต่อเนื่องในชีวิตมนุษย์ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่น่าตื่นเต้น มีพลังสูง เต็มไปด้วยความเข้มข้น (พรพิมล เจริญนาครินทร์. 2539: 53) คำว่าวัยรุ่น (Adolescent) ซึ่งหมายถึงการก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (To grow into maturity) มาจากรากศัพท์คำเดิม Adollescera ในภาษาละติน แปลว่า วัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาเกณฑ์ความพร้อมของร่างกาย (Pubertal Period) การเจริญเติบโตเต็มที่ถึงวุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล . 2549: 329) โรเจอร์ (Dorothy Rogers) กล่าวถึง ความหมายของจิตวิทยาวัยรุ่น ว่าเป็นการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมทุกด้านของมนุษย์ วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย จึงจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์

ในปัจจุบันนี้การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่นนั้น จะมีขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น เช่นจะศึกษารวมทั้งในด้านพัฒนาการทางกาย พัฒนาการทางสังคม พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางสติปัญญา ตลอดจนจิตศึกษาด้านจิตวิทยา

ด้านสังคมวัยรุ่นเป็นวัยที่มีระยะเวลาของทางการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเด็กสู่สภาพความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีความพร้อมในการที่จะช่วยเหลือตนเองในอนาคตของสภาพการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (สุพัตรา สุภาพ. 2545: 15)

ด้านจิตวิทยา วัยรุ่นเป็นสภาวะหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิตที่จะต้องการมีการปรับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ รวมทั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบเด็ก ๆ ไปสู่พฤติกรรมแบบผู้ใหญ่ (สุชา จันทร์เอม. 2540: 16)

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหามาก เป็นวัยที่ร่างกายมีความเจริญเติบโตเร็วแขนขายาวแก่งก้าง ร่างกายสูงใหญ่ทั้งขนาด น้ำหนัก สัดส่วน และอวัยวะภายในเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น กระเพาะขยายใหญ่ มีหน้าอก มีสะโพก สัดส่วนเพศหญิง เช่น ส่วนโค้ง ส่วนเว้า ส่วนเพศชายจะเจริญเติบโตในรูปร่างแข็งแรงลำสัน มีลูกกะเดือก มีหนวดเครา (พรพิมล จันทร์พลับ. 2538: 45)

ฉะนั้น วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ หรืออยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่หรืออีกนัยหนึ่งว่าเป็นวัยย่างเข้าวัยหนุ่มสาว (พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539: 53) เพราะต่อมเพศ (Gonad Gland) ได้สร้างรังไข่ในเพศหญิง และสร้างเสริมเพศชายให้ร่างกายมีความพร้อมในการสืบพันธุ์ วัยรุ่นหนุ่มสาวนี้จะมีอารมณ์รุนแรง วู่วาม ฉุนเฉียว หุนหันพลันแล่นหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นวัยพายุและความเครียด (Storm and Stress) เป็นวัยต้องการเพื่อนแต่ต้องการคบเพื่อนเพียง 1-2 คนหรือเพียงคนเดียว รักเพื่อนต่างเพศ ครั้งแรกรักเพศเดียวกันก่อน รักความเป็นอิสระ ต้องการความยอมรับ ความอบอุ่น เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้วอาจมองการพัฒนาการการรู้คิดหรือสติปัญญาของวัยรุ่นได้สองทาง ทางหนึ่งก็คือ เป็นการมองแบบทัศนะเก่า อาศัยการประเมินความสามารถทางสมองของวัยรุ่นด้วยแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐาน ทางที่สองก็คือ พิจารณาสาระสำคัญจากทฤษฎีการรู้คิดใหม่ ๆ ที่จริงแล้วการมองทั้งสองทางนี้เป็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้งกัน เพราะแนวการมองทั้งสองนี้จะสะท้อนให้เห็นลักษณะที่สลับซับซ้อนของการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์

ก่อนหน้าที่เด็กจะเข้าสู่ระยะวัยรุ่น คະแนนจากแบบทดสอบสติปัญญามีความแตกต่างกันอย่างมาก ยิ่งเด็กถูกทดสอบก่อนเท่าใด คະแนนก็จะไม่มั่นคงมากเท่านั้น แต่ขณะที่ เด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น นักจิตวิทยาพบว่าตำแหน่งของคະแนนที่เด็กได้จากแบบทดสอบสติปัญญา เริ่มเปลี่ยนแปลงน้อยกล่าวคือมีความมั่นคงมากขึ้น และแม้ว่าความสามารถทางสติปัญญาหรือการรู้คิดนี้จะยังพัฒนาต่อไประหว่างวัยรุ่น หรือหลังวัยรุ่นไปแล้วก็ตาม ตำแหน่งคະแนนในการทำแบบทดสอบสติปัญญาของเขา ก็ยังคงอยู่ในสภาพเหมือน ๆ เดิม จากการศึกษารายกรณีบางราย ผลอาจแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านสติปัญญาของวัยรุ่น แต่แบบอย่างโดยส่วนรวมของการศึกษารายกรณีเหล่านี้ไม่ได้เป็นเช่นนั้น

แม้ว่าจะมีความมั่นคงโดยทั่ว ๆ ไปในแบบฉบับของการพัฒนาทางสติปัญญา แต่ก็ยังมีความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ วัยรุ่นบางคนอาจมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างมากระหว่างที่อยู่ในระยะวัยรุ่น ขณะที่วัยรุ่นคนอื่น ๆ อาจมีน้อย ในบรรดาวัยรุ่นที่แสดงการพัฒนาทางสติปัญญาเพิ่มขึ้นอย่างมากนั้น มักจะเป็นผู้ที่แสดงความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น และมีสิ่งเร้าที่จะสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับสูง ส่วนวัยรุ่นที่มีการพัฒนาน้อยหรือผลงานตกต่ำลง ก็มักจะถูกพบว่าเป็นบุคคลที่ค่อนข้างจะเก็บตัวและขาดความกระตือรือร้น

อย่างไรก็ดี อาจกล่าวได้ว่าระหว่างระยะเวลาที่เด็กเข้าสู่วัยรุ่นนี้ เด็กมีความสามารถต่าง ๆ เพิ่มขึ้นหลายอย่าง ทั้งในด้านความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ก็มีอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น เขาสามารถใช้ความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเสรีมากขึ้น แบบการคิดของวัยรุ่นเริ่มแตกต่างไปจากตอนที่เขาเป็นเด็กเห็นได้อย่างชัดเจน กล่าวคือเริ่มคิดถึงสิ่งที่ห่างไปจากตัวได้ ไม่ผูกการคิดไว้กับการคิดเพียงแบบเดียว จะคิดเองก็ได้หรือคิดร่วมกับผู้อื่นก็ได้หรือจะคิดด้วยวิธีการอย่างใดก็ได้ รวมทั้งสามารถแยกสิ่งที่ตนเองเห็นร่วมกับผู้อื่น และไม่เห็นร่วมกับผู้อื่นได้ ทั้งรู้จักสังเกตความคิดความรู้สึกที่คนอื่นมีต่อตนเองชัดเจนขึ้น ทำให้การประเมินค่าตัวเองของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างตรงข้อเท็จจริงมากขึ้น ความสามารถที่วัยรุ่นมีเพิ่มขึ้นเหล่านี้จะช่วยให้สามารถ

สะสมความรู้ต่าง ๆ ได้ อย่างรวดเร็ว และเรียนรู้วิธีดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดีขึ้น สิ่งนี้นับว่าเป็นการทำให้ชีวิตวัยรุ่นมีความซับซ้อนและมีคุณค่าสาระมากขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยให้วัยรุ่นมีการเตรียมตัวรับบทบาทของการเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์ต่อไปได้

ลักษณะสำคัญของความคิดของวัยรุ่น ตามทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจท์ ลักษณะสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านารรู้คิดของวัยรุ่นได้แก่ การพัฒนาการคิดที่เป็นแบบนามธรรม ซึ่งจัดได้ว่าเป็นกระบวนการคิดขั้นสูง เด็กวัยรุ่นได้ผ่านกระบวนการคิดขั้นแรกมาแล้ว ซึ่งคือ การค้นพบและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่พอเข้ามาในระยะวัยรุ่นการคิดของเด็กจะก้าวสูงขึ้นไปอีกขั้น คือการมองหาความสัมพันธ์ระหว่างการสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ซับซ้อนไปอีก มีความคิดคล่องตัวที่จะพิจารณาสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นได้

ตามทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจท์ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งสำคัญในการรู้คิดของวัยรุ่นที่เปลี่ยนแปลงจากการคิดของเด็กที่มีอายุน้อยกว่า คือการพัฒนาการรู้คิดจากเชิงรูปธรรมมาเป็นเชิงนามธรรม ตัวอย่าง เช่น เมื่อยังเป็นเด็กเล็ก ๆ จะคิดอะไรก็คิดได้แคบ ๆ และต้องอาศัยการจับต้อง มองได้ สมมติว่า ใครพูดถึงพ่อแม่ ก็จะคิดได้แต่เฉพาะแม่ของตัวเองที่มีลักษณะซึ่งตัวเองคุ้นเคยอยู่เท่านั้น แต่เมื่อเติบโตขึ้น ได้รับประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ได้เรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ความคิดในเรื่องแม่ก็จะเปลี่ยนแปลงไปจากความแบบรูปธรรม กล่าวคือคิดมองเห็นแม่ต้องจับต้องตัวแม่ได้จึงคิดได้มาเป็นการคิดที่เป็นเชิงนามธรรมขึ้น สามารถนึกถึงแม่ในแง่มุมอื่น ๆ เช่น สามารถคิดถึงจิตใจของแม่และก็ไม่จำเป็นต้องจำกัดความคิดเฉพาะกับแม่ของตนเองเท่านั้น หากยังสามารถคิดไปได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ในเรื่องนี้การคิดเชิงรูปธรรมที่เคยใช้มาแต่วัยเด็ก ก็ จะเปลี่ยนมาเป็นการใช้ความคิดแบบนามธรรมในวัยรุ่น กล่าวคือวัยรุ่นจะกลายเป็นผู้มีความสามารถในการใช้เหตุผลจากการตั้งข้อสมมติฐานต่าง ๆ สามารถพิจารณาสิ่งที่อาจเป็นไปได้เท่า ๆ กับพิจารณาเรื่องที่เป็นจริงและเป็นเรื่องทางรูปธรรม วัยรุ่นจึงค่อยพัฒนาสูงขึ้นจากการคิดของเด็กเล็กในแบบที่ต้องมีการค้นหาและดูเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาสู่การคิดที่เป็นตัวของตัวเอง ดูแลจัดการระหว่างสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่อาจจะเป็นไปได้ ทำให้การรู้คิดของวัยรุ่นไม่เหมือนกับของเด็กเล็กหรือเด็กระดับประถมศึกษาอีกต่อไป กล่าวคือ อ วัยรุ่นจะมีความสามารถที่จะรวมปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหา จะสามารถเข้าใจถึงผลซึ่งองค์ประกอบหนึ่งมีต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งยังมีความสะดวกหรือมีความคล่องตัวที่จะรวมหรือแยกองค์ประกอบต่าง ๆ ในการพิสูจน์ข้อสมมติฐานที่ตนตั้งไว้อีกด้วย

อาจกล่าวเพิ่มเติมได้อีกว่า ขอบข่ายในกิจกรรมทางสติปัญญาหรือการรู้คิดของวัยรุ่นขยายออกไปมากกว่าตอนที่เขายังเป็นเด็กเล็ก โดยเฉพาะระหว่างวัยรุ่นตอนกลางและตอนปลาย เด็กเหล่านี้จะมีการรู้คิดเพิ่มขึ้นในเรื่องราวต่าง ๆ ทุกด้านของชีวิต (ปรียา เกตุทัต. 2538: 193)

สติปัญญา หรือ อีกนัยหนึ่งคือ การรู้คิดนั้น ประกอบด้วยกระบวนการหลายชนิดที่สำคัญ ได้แก่ การรับรู้ การจำ การขบปัญหา และการรู้จักสัมพันธ์ข้อมูลอย่างหนึ่งให้เข้ากับข้อมูล อีกอย่างหนึ่งกระบวนการพัฒนาการรู้คิดจะรวมเอาการรู้จักแบ่งประเภทสิ่งต่าง ๆ รู้จักตัวและทดสอบข้อสมมติฐาน รู้จักวิเคราะห์ รู้จักสังเคราะห์ สามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ประเมินผลความคิดอ่านของตนและของผู้อื่น ตลอดจนสามารถคิดได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นคิดแบบอิสระ คิดแบบฝันและจินตนาการ

นักทฤษฎีปัญญานิยมอธิบายว่าพฤติกรรมภายนอกส่วนมากเกิดจากพฤติกรรมปัญญา (cognition) ซึ่งอาจพิจารณาได้ 3 ลักษณะ คือ

1. หน้าที่ของปัญญา ปัญญาจะทำหน้าที่คิด วางแผน การหาเหตุผล การจัดประเภท การหาความสัมพันธ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์
2. กระบวนการทางปัญญา กระบวนการที่จะทำให้เกิดปัญญาจะประกอบด้วย การใส่ใจ การรับรู้ การจำ การจินตนาการ การตัดสินใจ
3. ปัญญาในฐานะความรู้สึก (affective facets) ในความรู้สึกปัญญาก็เกี่ยวข้องกับความรู้สึกค่านิยม

ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงปัญญาหรือสติปัญญาอย่างกว้างจะกล่าวรวมถึง 3 ลักษณะ แต่ในความหมายที่แคบจะหมายถึงการคิดเท่านั้น

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์

ช่วงระยะเริ่มต้นของวัยรุ่นเด็กบางคนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ได้มาก พ่อแม่ที่สังเกตลูกอย่างใกล้ชิดจะสามารถบอกได้ว่าลูกย่างเข้าวัยรุ่นแล้ว เมื่อเขาแสดงความผันผวนทางอารมณ์ เช่น เด็กหญิงอายุ 11 ปี เคยเป็นเด็กเรียบร้อยและไม่มีปัญหาใด ๆ มาเลย อยู่ ๆ วันหนึ่งก็หงุดหงิด ตวาดเสียงดังเอากับแม่ ทั้ง ๆ ที่ไม่มีเรื่องราวอะไรมากระตุ้น เด็กอาจพาลทะเลาะกับน้องเข้าหาญั่วโมโหไฟ ใครพูดเตือนนิดหน่อยก็เป็นฟินเป็นไฟ แต่บางขณะก็ซึม แยกตัวอยู่ตามลำพังเงียบ ๆ วัยนี้มักจะมีการกระทบ กระทั่งกันบ่อย ๆ ระหว่างเด็กและผู้ปกครอง พ่อแม่มักจะไม่เข้าใจความผันผวนทางอารมณ์ของเด็ก ก็มักจะตอบโต้ว่ากล่าว ซึ่งก็จะไปย้ำความรู้สึกที่เขาเป็นกังวลอยู่แล้วจึงเกิดเป็นปฏิกิริยาต่อกันขึ้นมา แต่เวลาผ่านไปถ้าไม่ไปเอาเรื่องทางด้านอารมณ์กับเด็ก และเข้าใจยอมรับว่าเด็กเองก็มีความสับสนวุ่นวายใจอยู่แล้วจึงเกิดอารมณ์หงุดหงิดได้ง่าย (สุชา จันท์ธเนม . 2540: 146) ให้อเวลาผ่านไปเด็กจะค่อย ๆ ดีขึ้น และโดยมากพอถึงวัยรุ่นตอนกลางอารมณ์ต่าง ๆ จะสงบลงมากและเด็กมีเหตุเป็นผลมากขึ้น

2.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ของวัยรุ่น

จากการที่วัยรุ่นได้ประสบการณ์คับข้องใจในหลายด้าน จึงทำให้เด็กวัยรุ่นมีลักษณะความรู้สึกทางอารมณ์หลายชนิดเกิดขึ้น ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญได้แก่ เป็นคนเจ้าความคิด รู้สึกว่ามีปมด้อย มีความกระวนกระวายใจ เก็บตัว หินสังคม ซึมเศร้า บุคลิกภาพเสื่อม เช่น ไม่ยอมรับผิดชอบ ทั้งๆที่เตือนหรือลงโทษแล้ว วิตกกังวลใจและกลัวร่างกายผิดปกติ ไม่สบายเพราะ อารมณ์เสีย ฉุนเฉียวเพราะโมโหง่าย รุนแรง ปึงปึง คิดเพ้อฝัน สร้างวิมานในอากาศ (อัญชลี สุวรรณะ . 2541: 3) สอดคล้องกับอุษณา เจริญไว (2538: 169) ที่ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นระยะของการเจริญเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย มีผลต่อการเจริญทางด้านความคิด และยังเป็นระยะของการขยายวงกว้างทางด้านของสังคมทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมมากขึ้น มีความคิดเป็นของตัวเอง ต้องการให้สังคมยอมรับความ

เป็นผู้ใหญ่ของตน ทำให้เกิดความสะเทือน ใจได้ง่าย นอกจากนี้ สุชา จันท์เอม (2540: 146) ได้กล่าวไว้ว่าวัยรุ่นจะมีอารมณ์ต่างๆรุนแรงเปลี่ยนแปลงง่ายกว่าวัย อื่นๆซึ่งจะเป็นเรื่องที่ยากต่อการยุแหย่หรือชักนำให้เด็กเกิดความรู้สึกอยากลองดี ทั้งในทางที่ดีและในทางที่เลว ความคิดชั่ววูบของอารมณ์วัยรุ่น อาจเป็นสิ่งที่เขาแสดงพฤติกรรมที่ผิดๆออกมา ซึ่งอาจหมายถึงชีวิตและอนาคตของตัวเอง

อารมณ์ของวัยรุ่นยังเกิดจากการกระตุ้นของฮอร์โมนต่างๆและพัฒนาการของอารมณ์ที่อาจเก็บกดและสะสมตั้งแต่วัยเด็ก สิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญที่กระตุ้นการแสดงอารมณ์ของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นได้แสดงออกถึงลักษณะอารมณ์ประจำตัวออกมาบ้างแล้ว เช่น อารมณ์เย็น อารมณ์อ่อนไหว อารมณ์วิตกกังวล (ศรีธรรม ฐานะภูมิ . 2532: 79) ซึ่งสอดคล้องกับธนรุทธิ์ บุตรแสนคม (2535 : 178) ที่ได้กล่าวไว้ว่าอารมณ์เกิดจากการที่คนประสบกับสิ่งเร้า จะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสรีระของร่างกายขึ้น มีผลให้ประสาทรับความรู้สึกกระตุ้นไปยังสมอง ทำให้เกิดอารมณ์ สภาพที่ก่อให้เกิดอารมณ์ของบุคคลนั้นมีส่วน เกี่ยวข้องกับความต้องการ สิ่งจูงใจ และความปรารถนาของบุคคลตลอดจนเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของบุคคลด้วย ซึ่งการเกิดอารมณ์นั้นอาจเกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ (มัญญา ตนะวัฒนา. 2539: 68)

1. อารมณ์ต่างๆอาจจะแตกแยกมาจากแรงขับทางกายซึ่งแรงขับต่างๆเกิดขึ้นได้เพราะเนื้อเยื่อต่างๆของร่างกายมีความต้องการก่อนเป็นอันดับแรก ขณะนั้นอารมณ์จะยังไม่เกิดขึ้น
2. อารมณ์มักจะเกิดขึ้นในขณะที่อินทรีย์มีความรู้สึกต่อสถานการณ์และจะเกิดขบวนการทำงานของสมองด้านการรับรู้หรือความคิด
3. การที่แรงขับทางกายเกิดขึ้นและได้รับความพอใจ อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนอย่างอัตโนมัติ และติดเป็นนิสัย อารมณ์จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ไม่มีการตอบสนองแบบเป็นนิสัยและมีการเตรียมพร้อม

นอกจากนี้แล้วบุคคลยังมีความแตกต่างกันในการรับรู้อารมณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ต่างกัน นั่นคือ การที่บุคคลรับรู้ อารมณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคลของแต่ละคน ดังนั้นการเกิดอารมณ์จึงมีส่วนในการกำหนดการรับรู้ประเภทของอารมณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล (วันวิสาข์ ดำเนินสวัสดิ์. 2544 : 5) ฉะนั้นจึงควรที่จะมีการพัฒนาทางอารมณ์ ให้กับวัยรุ่น เพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง สามารถควบคุมและแสดงอารมณ์ออกมาอย่างเหมาะสม มีโอกาสที่จะศึกษาวิธีการระบายความรู้สึก และแสดงพฤติกรรมได้เหมาะสมยิ่งขึ้น ไม่เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อไป

2.4 ลักษณะทางอารมณ์ของวัยรุ่น

1. อารมณ์อ่อนไหวง่าย ไม่คงที่ วัยรุ่นจะมีความผันแปรและมักหวนไหวง่ายไปตามสิ่งล่อซึ่งจะเห็นได้จากการรักหน่ายเร็วในเรื่องความรักเพื่อน ความรักเพศตรงข้าม ทางด้านความโกรธ วัยรุ่นมักโกรธง่ายและบรรเทาโทสะได้เร็วเช่นกัน (วรรณวิมล สุรินทร์ศักดิ์ . 2546: 19) แต่อารมณ์

บางชนิดอาจกลายเป็นอารมณ์ที่ถาวรได้ ถ้ามีอุดมคติเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น ความรักชาติ ความภาคภูมิใจในวงศ์ตระกูลหรือสถาบันการศึกษา การรักความยุติธรรม บุคคลอื่นที่เข้าใจธรรมชาติของอารมณ์แบบนี้ของวัยรุ่น จึงอาจใช้วัยรุ่นเป็นเครื่องมือกระทำการสิ่งผิดที่ตนเองต้องการได้ เช่น การชักชวนวัยรุ่นทำการประท้วงสิ่งที่บุคคลนั้นไม่เห็นพ้องด้วย (จตุพร ลิ้มมันจริง. 2544: 89)

2. อารมณ์รุนแรง ทำให้วัยรุ่นชอบทำอะไรบ้าบิ่น เสี่ยงภัย ไม่กลัวอันตราย บางครั้งทำแบบไม่คิดหน้าคิดหลังแล้วมารู้สึกผิดในภายหลังเสมอ (พรพิมล เจียมนาครินทร์ . 2539: 53) นอกจากนี้การได้รับการกระทบกระเทือนใจแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงได้ เช่น เมื่อบังคับหรือถูกตำหนิก็อาจจะหนีออกจากบ้านหรือผิดหวังจากความรักก็อาจฆ่าตัวตายได้ ในกรณีที่เป็นคนเจ้าคิดเจ้าแค้น เป็นคนชอบเก็บตัว คนที่ไม่ได้รับความเข้าใจ ผู้ที่มีความคับแค้นขาดผู้ระบายความในใจ ก็มักแสดงพฤติกรรมโต้ตอบความผิดหวังในลักษณะที่รุนแรง ทั้งนี้เพราะเขาได้ผนวกความคับแค้นใจเดิมของเขากับความผิดหวังเสียใจที่ได้รับอีกไว้ด้วยกัน

3. อารมณ์ค้าง มักจะเกิดกับวัยรุ่นที่ผิดหวังและได้ลดความรุนแรงลงแต่ก็ยังติดอยู่ในใจเป็นเวลานาน เช่น ผิดหวัง ในเรื่องความรัก ก็มักแสดงอารมณ์ที่เศร้าหมอง ห่อเหี่ยวและอาจรุนแรงถึงขั้นฆ่าตัวตายได้เช่นกัน (สมร ทองดี. 2531: 147) อารมณ์ค้างของวัยรุ่นมักแสดงในรูปของความเกียจคร้านอย่างแรง ขาดความสนใจในบุคคลหรือสิ่งของหรือสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และเมื่อต้องการตัดสินใจก็ตัดสินใจไม่ได้ การขาดความสนใจในบุคคลเมื่อเกิดอารมณ์ค้างนี้ มักแสดงออกมาเป็นความกระด้าง หยาดคาย บุดบึ้ง อารมณ์ค้างถ้ามีมาก ๆ มักนำไปสู่การฆ่าตัวตาย จึงมักพบมากในเด็กวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและพบบ่อยในเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพราะว่าผู้หญิงมักเจ้าคิดเจ้าแค้นมากกว่า

4. ขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ เมื่อวัยรุ่นมีอารมณ์จะแสดงออกอย่างไรก็เปิดเผย มีความรู้สึกเช่นไรก็จะแสดงออกทันที เช่น การถกเถียง กระแทกกระทั้น เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการควบคุมอารมณ์ของวัยรุ่นนี้ขึ้นอยู่กับอายุด้วย กล่าวคือ ถ้าหากมีอายุมากกว่า ควบคุมอารมณ์ก็ยิ่งทำได้มากขึ้น แต่จะเริ่มควบคุมได้บ้างในช่วงท้ายๆ เนื่องจากไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม(ปริยา เกตุทัต. 2538: 193)

วิทยา นาควัชระ (2536: 385) กล่าวว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีอารมณ์รุนแรง แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยและตรงเกินไป ซึ่งวัยรุ่นอาจรู้สึกมีความสุขและเต็มใจไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง แต่วันต่อไปอาจรู้สึกหดหู่เต็มใจไปด้วยความสงสัย ซึ่งความชอบหรือไม่ชอบของวัยรุ่นนี้จะรุนแรงมาก

สุพัตรา สุภาพ (2545: 17) กล่าวว่า วัยรุ่นจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เต็มไปด้วยความเพ้อฝัน มีอุดมคติสูงส่ง ถ้าหากมีความผิดหวังหรือไม่ได้ดังปรารถนา จะทำให้เสียใจมาก ไม่ค่อยเดินทางสายกลาง รักใคร่ก็จะรักจนสุดใจ ถ้าเกลียดก็จะเกลียดจนสุดใจเช่นกัน นอกจากนี้ยังต้องการให้เพื่อนยอมรับ รักเพื่อนต่างเพศ รักความเป็นอิสระ และต้องการความอบอุ่น

โดยสรุปวัยรุ่นมีลักษณะอารมณ์ที่รุนแรง ระดับความเข้มข้นของอารมณ์สูง อารมณ์อ่อนไหวเปลี่ยนแปลงง่าย ไม่สม่ำเสมอ ชอบคิดเพ้อฝัน และขาดการควบคุมในการแสดงออกทางอารมณ์

2.5 พัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของวัยรุ่นถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เมื่อเด็กเข้าสู่ วัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเจตคติและพฤติกรรม กรรมทางสังคมทุกอย่าง วัยรุ่นต้องการอิสระ เสรีภาพในด้านการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ (ปรียา เกตุทัต . 2538: 195) เมื่อวัยรุ่นรู้สึกที่ตัวเองขาด ความมั่นใจพวกเขาจะชดเชยความรู้สึกนั้น ด้วยการหันเข้าหาเพื่อน การเลือกเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการ ชดเชยสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งบางครั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่สามารถตามใจได้เนื่องจากยังมองเห็นว่ายัง เด็กอยู่ หรือยังเล็กเกินไปจึงมักไม่ค่อยอนุญาตให้ไปเที่ยวกันตามลำพัง เด็กวัยรุ่นมักมีพฤติกรรม ต่อต้าน และไม่ค่อยอยากสนทนากับสมาชิกในบ้าน แต่อยากคุยกับเพื่อนมากกว่าเพราะรู้สึกเป็น อิสระ การที่ได้ คัดคบเพื่อนตามความพอใจของตน หรือการได้อยู่กับกลุ่มเพื่อนนั้นก็ให้ประโยชน์ หลายอย่างแก่เด็ก เช่น การปรับตัว การวางตัวให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน การประนีประนอมกัน ระหว่างกลุ่ม กล่าวได้ว่า การปรับตัวให้เข้ากับสังคมถือเป็นงานพัฒนาการที่ยากที่สุดของเด็ก วัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวให้เข้ากับเพศตรงข้าม เด็กมีความพยายามที่จะหาเอกลักษณ์ ของตนเองให้ได้ (Ego Identity) เพื่อจะได้มีความมั่นใจในตัวเอง และพร้อมที่จะก้าวสู่ผู้ใหญ่ ซึ่ง เมื่อวัยรุ่นพัฒนามากขึ้น เขาจะสามารถพัฒนาภาพพจน์ของตนเองอย่างแท้จริงได้โดยไม่ต้อง การ เพื่อน เพื่อมาชดเชยในสิ่งที่เขาขาดอีกต่อไปเด็กจะเริ่มค้นหาเพื่อนแท้ ที่แสดงตัวเองอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะปกป้องเพื่อนด้วยกัน

ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น

อีริกสัน (Erikson, 1963) นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกันที่ให้ความสำคัญของสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางจิตใจที่มีผลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์ เขากล่าวถึงพัฒนาการของมนุษย์ในช่วงวัย 12-18 ปี ว่าเป็นช่วงวัยที่สามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ (Identity) และมีลักษณะของความ ปรารถนา ที่จะ เป็นเหมือนผู้หนึ่งผู้ใดในสังคม (Identification) หมายถึงขบวนการของการเลือก กุณลักษณะบางอย่าง ของผู้อื่นมาใช้เป็นลักษณะของตนเอง และส่วนใหญ่ตัวแบบ คือ พ่อ แม่ หรือ จากครู อาจารย์ในโรงเรียน การลอกเลียนแบบนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นเฉพาะทางดีเสมอไปเด็กวัยรุ่นที่ ได้รับประสบการณ์ที่รุนแรง โหดร้าย ในชีวิต อาจจะได้รับเอาคุณสมบัติที่แข็งแกร่ง ก้าวร้าว รุนแรงมา ไว้ได้ เด็กวัยนี้จะเริ่มต้องการคนเข้าใจ เพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้สึกต้องการแสดงให้ พ่อแม่เห็นว่า เขาพึ่งพิงตนเองได้ และจะมีความ รู้สึกที่ภาคภูมิใจในตนเอง อุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้ เด็กวัยรุ่นไม่สามารถเป็นตัวของตัวเองได้ นั่นคือการที่ ยังต้องอาศัยเงินของพ่อแม่ นอกจากนั้น ฟรอยด์ (Freud) เจ้าของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psycho analysis) ยังได้กล่าวว่า ความสำคัญของปม ออติปัสคอมเพล็กซ์ (Oedipus Complex) นั้นส่งผลมาถึงช่วงวัยรุ่นตอนต้นเป็นอย่างมาก การที่ เด็กชายมีความรู้สึกรักแม่ หวงแหนแม่ในวัยเด็กไป ดัดพัฒนามาเป็นความสนใจในเพื่อนหญิง จาก การศึกษาพบว่าเพื่อนหญิงคนแรก ของเด็กวัยรุ่นชายจะมีลักษณะบางอย่าง ที่ทำให้เขานึกถึงแม่ อาจเป็นรูปร่าง หน้าตา น้ำเสียงหรือ แม้กระทั่งการมีอาชีพเดียวกันกับแม่ ในทำนองเดียวกันเพื่อน

ชายคนแรกของเด็กวัยรุ่นหญิง มักจะมีคุณสมบัติบางประการที่คล้ายคลึงกับพ่อ เช่น ท่าทาง อาชีพ ลักษณะนิสัย หรืออารมณ์ นอกจากนี้วัยนี้ยังเต็มไปด้วยพลังของความต้องการทางเพศ (Sexual Instinct) ที่อยู่ใต้อำนาจของมโนธรรม ความถูกต้อง ศีลธรรม และระเบียบของสังคม (Super Ego) เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกผิดละอาย และเป็นบาป ที่มีความต้องการทางเพศเกิดขึ้น และมีความวิตกกังวล เกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างมาก

2.6 ลักษณะทางสังคมของวัยรุ่น

เด็กวัยรุ่นทั่วไปมีลักษณะทางสังคมดังนี้

1. มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ น้อยลงแต่มองอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ความสนใจในเรื่องบางอย่างอาจมีอิทธิพลมาจากเพื่อนวัยเดียวกัน เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน การเที่ยวเตร่ การสนทนาในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นสาเหตุแห่งการเริ่มสนใจในเรื่องบางเรื่องและต้องการรู้ให้ ลึกซึ้งขึ้น เด็กจะแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น หาหนังสืออ่าน ชักถามจากผู้รู้เขียนจดหมาย หรือใช้ โทรศัพท์ เพื่อซักถาม

2. มีการแสดงออกที่เหมาะสมตามเพศและวัยมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติ และพฤติกรรม ทางสังคมที่เกิดขึ้นตามเพศและวัยเด็กจะมีความพยายามในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของตนเองมากขึ้น เด็กในกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อกัน เด็กจะเรียนรู้การรักษามิตรภาพ ความซื่อสัตย์ ต่อกลุ่ม

3. การคบเพื่อนจะเริ่มมีมาตรฐานทางวัฒนธรรมแบบผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจะพัฒนารูปแบบตลอดจน เหตุผลในการเลือกคบเพื่อนมากขึ้นตามวัย แนวคิดในการเลือกเพื่อนจะเปลี่ยนไป เช่น ในวัยเด็กจะมีการ คบเพื่อนกลุ่มใหญ่ คบเพื่อเที่ยวหรือเล่นด้วย แต่เมื่อเติบโตขึ้นจำนวนสมาชิกในกลุ่มจะเริ่มลดน้อยลง จะมีการเลือกสรรมากขึ้น มีการเลือกคบเพื่อนที่เข้าใจกัน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และมีความลึกซึ้งผูกพันกันมากขึ้น วัยรุ่นมักมีเพื่อนสนิท 1-2 คนที่สามารถ พูดคุย และระบายสิ่งต่าง ๆ ให้กันและกันฟังได้ แต่บางคนอาจมีเพื่อนจากกลุ่มย่อยหลายกลุ่มมารวมกัน แต่ไม่ว่าจะมีจำนวนเท่าใดกลุ่มเพื่อน ที่วัยรุ่นคบกันอยู่ จะมีการแสดงออกที่แสดงให้เห็นการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่สนใจร่วมกัน สถานภาพของเด็กวัยรุ่น จะได้รับการยอมรับในกลุ่มมากกว่า จาก พ่อแม่ บาง คนไม่กล้าแต่งตัวหรือทำสิ่งใดที่ผิดจากกลุ่มเลย แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย เด็กจะค่อย ๆ แยกตัวเองออกจากกลุ่ม และเริ่มมีข้อสงสัยเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ในกลุ่มด้วย ในขณะที่เด็วยังก็เริ่มมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น และสามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ เขาจะเริ่มเบื่อบทความคิดของกลุ่มและหันมาสร้างสรรค์ แบบแผนของตนเอง นั่นคือ การก้าวสู่ภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ แต่ไม่ได้หมายความว่าเขาจะต้องทิ้งเพื่อนไปเสียหมด เพียงแต่เป็นการมองเพื่อนในอีกมุมมองหนึ่งเท่านั้น

4. ยอมรับการเป็นสมาชิกของหมู่คณะตามค่านิยมและความสนใจในสิ่งเดียวกัน เด็กเริ่มมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความเข้าใจในตัวเอง ต้องการเลือกกลุ่มเพื่อนเพื่อให้มีความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัย และสามารถแก้ปัญหากันได้ จากการศึกษาของ สนิฟลี (Snively. 1986) พบว่าเด็กส่วนมากได้ ประสบการณ์ และการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ จากสภาพการเรียนการสอน ที่มาจากการแสดง ความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้สึกของกลุ่มเพื่อนร่วมชั้น และเพื่อนร่วมกลุ่ม

5. มีความคิดถึงเรื่องฐานะ ยศศักดิ์และตำแหน่งมากขึ้น เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความคิดเป็นตัวของตัวเอง ต้องการมีผู้นำกลุ่ม ในกรณีของการเป็นผู้นำกลุ่ม โดยทั่วไปมักเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพ ทางสังคมและเศรษฐกิจดีเพราะสามารถเข้ากับสังคมทุกรูปแบบได้ในการดำเนินการกิจกรรม ต่าง ๆ มักมีการเลือกสรรตัวแทน หรือมีการแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อมอบหมายหน้าที่ในแต่ละบทบาทให้ ชัดเจน

6. มีกิจกรรมทางสังคมที่ มีพิธีรีตองมากขึ้น มีความรับผิดชอบในสังคมมากขึ้นต้องการมีส่วนเข้า ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกับผู้ใหญ่

7. มีการนัดพบเพื่อนต่างเพศบ่อยขึ้น มีความสัมพันธ์เพื่อการมีครอบครัวมากขึ้น เด็กวัยรุ่นจะ แสวงหาวิธีการอ่านใจเพื่อน เพศตรงข้ามที่ตนสนใจด้วยวิธีการต่าง ๆ การคบหาสมาคมในชั้นแรก ๆ นั้นเป็นในลักษณะศึกษานิสัยใจคอซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การมีชีวิตคู่ร่วมกันต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาการให้อภัยของ นักเรียน วิทยาลัยใน กรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 -3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1และเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร จำนวน 150,585 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1และเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มา โดยการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของยามานะ ที่ใช้ระดับความเชื่อมั่น .05 ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2540; อ้างอิงจาก Yamane. 1967: 580-581) โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

1. จำแนกโรงเรียนในกรุงเทพมหานครเป็น 2 เขตคือเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 ตามการแบ่งกลุ่มโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร

1.1 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ตั้งอยู่ในเขตพญาไท ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางซื่อ บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ หนองแขม

1.2 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ตั้งอยู่ในเขตบางรัก วัฒนา สาทร พะโขน บางนา คลองเตย บางคอแหลม ยานนาวา ดินแดง ประเวศ สวนหลวง ห้วยขวาง จตุจักร ลาดพร้าว บางเขน สายไหม บึงกุ่ม บางกะปิ วังทองหลาง ดอนเมือง หลักสี่ ลาดกระบัง สะพานสูง คันนายาว มีนบุรี คลองสามวา หนองจอก

2. แบ่งกลุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนสหศึกษา กลุ่มโรงเรียนชายล้วน กลุ่มโรงเรียนหญิงล้วน จากนั้นสุ่มโรงเรียนที่จะทำการศึกษาโดยวิธีการจับสลากรายชื่อโรงเรียนในแต่ละกลุ่มย่อย กลุ่มละ 1 โรงเรียน ได้จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 6 โรงเรียน คือเขต 1 ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมทัศนพิทยา โรงเรียนศรีอยุธยา โรงเรียนเทพศิรินทร์ เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียนสายน้ำผึ้ง โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนปทุมคงคา

3. สุ่มห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยใช้วิธีจับสลากห้องเรียน ระดับชั้นเรียน ๗ ห้องเรียน และให้นักเรียนทุกคนในห้องเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Cluster Sampling)

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

เขต	โรงเรียน	ห้องเรียน	จำนวน
เขต 1	โรงเรียนมัธยมทัศนพิทยา	ม.1	20
		ม.2	25
		ม.3	23
	โรงเรียนศรีอยุธยา	ม.1	22
		ม.2	24
		ม.3	25
	โรงเรียนเทพศิรินทร์	ม.1	20
		ม.2	19
		ม.3	20
เขต 2	โรงเรียนสายน้ำผึ้ง	ม.1	22
		ม.2	23
		ม.3	25
	โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง	ม.1	26
		ม.2	25
		ม.3	22
	โรงเรียนปทุมคงคา	ม.1	20
		ม.2	19
		ม.3	20

ตัวแปรที่ศึกษา

การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบวัดการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งแบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ระดับชั้น การศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 แบบวัดการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นที่ผู้วิจัยได้เลือกแบบ วัดการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (Enright Forgiveness Inventory (EFI)) มาปรับข้อความและภาษาให้เหมาะสมกับวัยรุ่นไทย โดยแบ่งข้อความออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมการให้อภัย ด้านละ 20 ข้อคำถาม ในแต่ละด้านแยกย่อยเป็นข้อคำถามเชิงบวก 10 ข้อ ข้อคำถามเชิงลบ 10 ข้อ รวม 60 ข้อและส่วนของข้อคำถามการให้อภัยแฝง อีก 5 ข้อ ซึ่งถ้าคะแนนเท่ากับ 15 หรือต่ำกว่าถือว่าแบบวัดการให้อภัยฉบับนั้นใช้ได้ แต่ถ้าคะแนนเท่ากับ 20 หรือมากกว่า บ่งชี้ว่าผู้ทำแบบวัดฉบับนั้นมีการให้อภัยแฝงจึงไม่ควรนำแบบวัดฉบับนั้นไปพิจารณาการให้อภัย

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่นและแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ระดับชั้น การศึกษา และอายุตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย ตามแนวคิดของเอนไรท์ และนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม การให้อภัย ของนักเรียนวัยรุ่นโดยผู้วิจัย ได้เลือกแบบสอบถามการวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (Enright Forgiveness Inventory (EFI)) มาปรับข้อความ และภาษาให้เหมาะสมกับวัยรุ่นไทย

3. นำแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 65 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนคือ อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้แบบสอบถามทั้งหมดรวม 65 ข้อ โดยเลือกจากข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่าหรือเท่ากับ 0.66

4. นำแบบสอบถาม การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 65 ข้อที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1- 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 40 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

5. นำแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 131-132) ซึ่งได้ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .96

6. นำแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3. ตัวอย่างแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียง 1 ข้อ

1. คุณรู้สึกเจ็บปวดมากขนาดไหนเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น ?

[] ไม่เจ็บปวด [] เจ็บปวดเล็กน้อย [] เจ็บปวด [] เจ็บปวดมาก
[] เจ็บปวดมากที่สุด

2. ระยะเวลาานานเท่าไรที่ถูกรทำให้โกรธเคือง ? (โปรดเขียนระบุจำนวนวัน, สัปดาห์, เดือน หรือปี)

_____ วันที่ผ่านมา _____ เดือนที่ผ่านมา
_____ สัปดาห์ที่ผ่านมา _____ ปีที่ผ่านมา

3. กรุณาระบายอย่างสั้นๆว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อบุคคลคนนั้นทำให้คุณเจ็บปวด

คำชี้แจง โปรดเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ○ ในข้อที่เลือกให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนเพียง 1 ข้อ

ชุดข้อคำถามดังต่อไปนี้เป็นความรู้สึก หรืออารมณ์ของคุณในปัจจุบันที่มีต่อบุคคลคนนั้น ลองประเมินความรู้สึกจริงของคุณในแต่ละข้อ และกรุณาเลือกระดับของความรู้สึก กออย่างเหมาะสมที่สุดที่ใช้อธิบายความรู้สึกดังกล่าว โปรดอย่าข้ามข้อใดๆ ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

โปรดเลือกคำตอบใส่ในช่องว่างในแต่ละข้อของประโยคนี้
ฉันรู้สึก _____ เมื่อนึกถึงเขาหรือเธอคนนั้น

ข้อ	ฉันรู้สึก.....	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง	ปานกลาง	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ปานกลาง	อย่างยิ่ง
1.	อบอุ่น	1	2	3	4	5	6
2.	ต่อต้าน	1	2	3	4	5	6
3.	สงสาร	1	2	3	4	5	6
4.	มีความสุข	1	2	3	4	5	6
5.	เป็นศัตรู	1	2	3	4	5	6

ชุดข้อคำถามดังต่อไปนี้ว่าด้วยลักษณะพฤติกรรมปัจจุบันของ คุณที่มีต่อบุคคลคนนั้น ลองพิจารณาว่าคุณปฏิบัติหรือจะแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลคนนั้นอย่างไร ในแต่ละข้อกรุณาเลือกระดับของคะแนนให้เหมาะสมที่สุด ที่อธิบายถึงพฤติกรรมปัจจุบันหรือพฤติกรรมที่น่าจะเป็นไปได้ โปรดอย่าข้ามข้อใดๆ ขอขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

โปรดเลือกคำตอบใส่ในช่องว่างในแต่ละข้อของประโยคนี้
ฉันจะไปต่อบุคคลคนนั้น ฉันจะ _____

ข้อ	ฉันทำหรือจะทำ.....	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง	ปานกลาง	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ปานกลาง	อย่างยิ่ง
1.	แสดงความเป็นมิตร	1	2	3	4	5	6
2.	หลีกหนี	1	2	3	4	5	6
3.	ไม่สนใจ,เพิกเฉย	1	2	3	4	5	6
4.	ไม่แยแส,ทอดทิ้ง	1	2	3	4	5	6
5.	ช่วยเหลือ	1	2	3	4	5	6

ชุดข้อคำถามดังต่อไปนี้ว่าด้วยความคิดของคุณในปัจจุบันต่อบุคคลคนนั้น เป็นลักษณะความคิดที่ครอบครองจิตใจของคุณในปัจจุบันซึ่งเกี่ยวข้องโดยเฉพาะ กับบุคคลคนนั้น ในแต่ละข้อ กรุณาเลือกระดับของคะแนนให้เหมาะสมที่สุด ที่อธิบายถึงความคิดในปัจจุบันของคุณ โปรดอย่าข้ามข้อใดๆ ขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

โปรดเลือกคำตอบใส่ในช่องว่างในแต่ละข้อของประโยคนี้
ฉันคิดว่าเขาหรือเธอคือ _____

ข้อ	ฉันคิดว่าเขาหรือเธอคือ.....	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		อย่างยิ่ง	ปานกลาง	เล็กน้อย	เล็กน้อย	ปานกลาง	อย่างยิ่ง
1.	คนเคราะห์ร้าย	1	2	3	4	5	6
2.	คนร้ายกาจ	1	2	3	4	5	6
3.	คนที่น่าสะพรึงกลัว	1	2	3	4	5	6
4.	คนที่มีคุณลักษณะที่ดี	1	2	3	4	5	6
5.	คนที่ควรค่าแก่การเคารพ	1	2	3	4	5	6

ในความคิดที่คุณมีต่อบุคคลคนนั้นและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่คุณประเมินแล้วว่าสมเหตุสมผล กรุณาพิจารณาในคำถามสุดท้ายนี้

	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย เล็กน้อย	เห็นด้วย เล็กน้อย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. แท้จริงแล้วในขณะนี้ ไม่มีปัญหาที่ทำให้ ฉันต้องคิด	1	2	3	4	5	6
2. ฉันไม่มีสิ่งที่ทำให้ เป็นปัญหา ระหว่าง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	1	2	3	4	5	6
3. บุคคลนั้นไม่ได้ทำ ผิดในสิ่งที่เขา/เธอ ทำต่อฉัน	1	2	3	4	5	6
4. ความรู้สึกของฉัน ไม่ได้เจ็บปวด	1	2	3	4	5	6
5. อะไรก็ตามที่บุคคล นั้นทำสมเหตุสมผล	1	2	3	4	5	6

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อคำถามเชิงบวกด้านความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรม การให้อภัย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1
ไม่เห็นด้วยปานกลาง	=	2
ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	=	3
เห็นด้วยเล็กน้อย	=	4
เห็นด้วยปานกลาง	=	5
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	6

ข้อคำถามเชิงลบด้านความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรม การให้อภัย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	6
ไม่เห็นด้วยปานกลาง	=	5
ไม่เห็นด้วยเล็กน้อย	=	4
เห็นด้วยเล็กน้อย	=	3
เห็นด้วยปานกลาง	=	2
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1

เกณฑ์การแปลผล

คะแนนที่สูงขึ้นแปรผันตามการให้อภัยที่สูงขึ้น

คะแนนรวมทั้งหมดอยู่ในช่วงระหว่าง 60 -360 คะแนน ซึ่งคะแนน 60 คะแนนจึงถือเป็นระดับการให้อภัยที่ต่ำที่สุดและคะแนน 360 คะแนนถือเป็นระดับการให้อภัยที่สูงที่สุด

หมายเหตุ ข้อคำถามที่ 61 – 65 เป็นข้อคำถามการให้อภัยแฝง ถ้าคะแนนเท่ากับ 15 หรือต่ำกว่าถือว่าแบบวัดการให้อภัยฉบับนั้นใช้ได้ แต่ถ้าคะแนนเท่ากับ 20 หรือมากกว่าบ่งชี้ว่าผู้ทำแบบวัดฉบับนั้นมีการให้อภัยแฝงจึงไม่ควรนำแบบวัดฉบับนั้นไปพิจารณาการให้อภัย เพราะคะแนนที่สูงมากกว่า 20 คะแนนบ่งบอกถึงผู้ทำแบบวัดกำลังตั้งใจในบางสิ่งบางอย่างมากกว่าการให้อภัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังหัวหน้าสถานศึกษา
2. ติดต่อสถานศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนัดวันและเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามการวัดการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นตามแนวคิดของเอนไรท์
4. นำข้อมูลที่ได้อ้อมาวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน (Descriptive) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และ F-test
4. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบรายคู่ ได้แก่ Scheffe test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Mean	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้อภัย
Std. Error of Mean	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยคะแนนการให้อภัย
Std. Deviation	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการให้อภัย
t	แทน ค่าสถิติทดสอบที (t-distribution)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-distribution)
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนนกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกMean Squares
Minimum	แทน คะแนนต่ำสุดของคะแนนการให้อภัย
Maximum	แทน คะแนนสูงสุดของคะแนนการให้อภัย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการให้อภัยของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นเรียนโดยการทดสอบ t-test และ F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 แสดง ค่าความถี่และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา (n = 400)

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	152	38.00
1.2 หญิง	248	62.00
รวม	400	100.00
2. อายุของนักเรียน		
2.1 13 ปี	139	34.75
2.2 14 ปี	131	32.75
2.3 15 ปี	111	27.75
2.4 16 ปี	19	4.75
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ม.1	130	32.50
3.2 ม.2	135	33.75
3.3 ม.3	135	33.75
รวม	400	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวัดการให้อภัย มีจำนวนทั้งหมด 400 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62 และเพศชาย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 เมื่อพิจารณาตามอายุของนักเรียน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 13 ปี มีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.75 และกลุ่มตัวอย่างอายุ 14 ปี มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 กลุ่มตัวอย่างที่อายุ 15 ปี มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 และกลุ่มตัวอย่างที่อายุ 16 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.75 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวนชั้นปี ละ 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับ การให้อภัยของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการให้อภัยในแต่ละด้านของนักเรียน วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร (n = 400)

		Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ด้านความรู้สึก	ข้อคำถามทางบวก	10.00	60.00	34.57	11.75
	ข้อคำถามทางลบ	10.00	60.00	36.23	11.23
ผลรวมด้านความรู้สึก		20.00	117.00	70.80	20.05
ด้านพฤติกรรม	ข้อคำถามทางบวก	10.00	60.00	37.27	11.71
	ข้อคำถามทางลบ	10.00	60.00	38.84	10.61
ผลรวมด้านพฤติกรรม		20.00	116.00	76.11	19.90
ด้านความคิด	ข้อคำถามทางบวก	10.00	60.00	37.37	11.46
	ข้อคำถามทางลบ	10.00	60.00	40.29	11.02
ผลรวมด้านความคิด		20.00	119.00	77.66	19.03
ผลรวมระดับการให้อภัย		73.00	343.00	224.57	54.32

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร มีการให้อภัยด้านความคิดมากกว่า ด้านพฤติกรรมและด้านความรู้สึก โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านเท่ากับ 77.66 ,76.11 และ 70.80 ตามลำดับ โดยรวม ระดับการให้อภัยนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร มีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 73.0 มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 343.0 และเฉลี่ยคะแนนการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 224.57

ตาราง 4 ระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ
(ชาย = 152 , หญิง = 248, n = 400)

การให้อภัย	เพศ	Mean	Std. Deviation
ด้านความรู้สึก	ชาย	75.12	14.32
	หญิง	68.15	22.48
ด้านพฤติกรรม	ชาย	77.82	16.06
	หญิง	75.06	21.89
ด้านความคิด	ชาย	79.09	15.30
	หญิง	76.79	20.97
ผลรวมระดับการให้อภัย	ชาย	232.03	40.07
	หญิง	220.00	61.07

จากตาราง 4 พบว่า ระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ระดับด้านความรู้สึก เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการให้อภัยเท่ากับ 75.12 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.15 ด้านพฤติกรรม เพศชาย มีคะแนนเฉลี่ยการให้อภัยเท่ากับ 77.82 เพศหญิง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.06 ส่วนด้านความคิด เพศชาย มีคะแนนเฉลี่ยการให้อภัยเท่ากับ 79.09 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.79 โดยภาพรวมของระดับ การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยการให้อภัยเท่ากับ 232.03 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 220.00

ตาราง 5 ระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามอายุ
(13 ปี = 139 , 14 ปี = 131 , 15 ปี = 111 , 16 ปี = 19 , n = 400)

การให้อภัย	อายุ (ปี)	Mean	Std. Deviation
ด้านความรู้สึกรู้สึก	13	67.79	17.54
	14	69.64	22.60
	15	74.91	19.81
	16	76.68	15.64
ด้านพฤติกรรม	13	74.79	18.47
	14	74.79	21.55
	15	79.11	20.55
	16	77.21	12.05
ด้านความคิด	13	75.61	15.41
	14	76.18	22.20
	15	81.72	19.10
	16	79.15	16.20
ผลรวมการให้อภัย	13	218.20	47.11
	14	220.62	62.49
	15	235.76	53.51
	16	233.05	37.67

จากตาราง 5 พบว่า เมื่อจำแนกตามอายุ โดยรวม นักเรียนที่มีอายุ 15 ปี มีระดับการให้อภัยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 235.76) รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี 14 ปี และ 13 ปี ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 233.05 , 220.62 และ 218.20) และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านความรู้สึกรู้สึก นักเรียนอายุ 16 ปี มีระดับการให้อภัยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 76.68) รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 15 ปี 14 ปี และ 13 ปี ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 74.91, 69.64 และ 67.79) ด้านพฤติกรรม นักเรียนอายุ 15 ปี มีระดับการให้อภัยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 79.11) รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี 14 ปี และ 13 ปี ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 77.21, 74.79 และ 74.79) ส่วนด้านความคิด พบว่า นักเรียนอายุ 15 ปี มีระดับการให้อภัยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 81.72) รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี 14 ปี และ 13 ปี ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 79.15 , 76.18 และ 75.61)

ตาราง 6 ระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน (ม.1 = 130 , ม.2 = 135 , ม.3 = 135 , n = 400)

การให้อภัย	ระดับชั้น	Mean	Std. Deviation
ด้านความรู้สึก	ม.1	71.63	13.83
	ม.2	64.25	24.35
	ม.3	76.54	18.52
ด้านพฤติกรรม	ม.1	76.16	15.07
	ม.2	72.11	23.75
	ม.3	80.05	19.10
ด้านความคิด	ม.1	76.49	12.41
	ม.2	73.99	23.77
	ม.3	82.46	18.06
ผลรวมการให้อภัย	ม.1	224.29	36.93
	ม.2	210.35	67.97
	ม.3	239.07	49.37

จากตาราง 6 พบว่า เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมการให้อภัย นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 239.07) รองลงมาเป็นระดับชั้น ม.1 และ ม.2 ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 224.29, 210.35) และเมื่อจำแนกรายด้านพบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัย ด้านความรู้สึกมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ย = 76.54 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 และชั้น ม.2 ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 71.63 และ 64.25) และนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัย ด้านพฤติกรรมมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ย = 80.05 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 และชั้น ม.2 ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 76.16 และ 72.11) ขณะเดียวกัน นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยด้านความคิดมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ย = 82.46 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 และชั้น ม.2 ตามลำดับ (คะแนนเฉลี่ย = 76.49 และ 73.99)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน โดยการทดสอบค่าสถิติทดสอบที (t- distribution) และค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-distribution)

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

การให้อภัย	ชาย		หญิง		t	p
	mean	Std. Deviation	mean	Std. Deviation		
ด้านความรู้สึก	75.13	14.32	68.15	22.48	3.42*	.00
ด้านพฤติกรรม	77.82	16.06	75.06	21.89	1.35	.18
ด้านความคิด	79.09	15.30	76.79	20.97	1.18	.24
ผลรวมการให้อภัย	232.04	40.07	220.00	61.07	2.16*	.03

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีระดับการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

การให้อภัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	3966.82	3	1322.27	3.35	.02
	ภายในกลุ่ม	156462.58	396	395.11		
	รวม	160429.39	399			
ด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	1492.73	3	497.58	1.26	.29
	ภายในกลุ่ม	156516.43	396	395.24		
	รวม	158009.16	399			
ด้านความคิด	ระหว่างกลุ่ม	2750.07	3	916.69	2.56	.05
	ภายในกลุ่ม	141695.04	396	357.82		
	รวม	144445.11	399			
ผลรวมการให้อภัย	ระหว่างกลุ่ม	22943.12	3	7647.70	2.62	.05
	ภายในกลุ่ม	1154418.48	396	2915.19		
	รวม	1177361.60	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมและด้านความคิดพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการให้อภัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามอายุเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบการเปรียบเทียบรายคู่

การให้อภัย	อายุ	13	14	15	16
ด้านความรู้สึก	13	-	.90	.05*	.34
	14	-	-	.24	.56
	15	-	-	-	.99
	16	-	-	-	-
ด้านพฤติกรรม	13	-	1.00	.40	.97
	14	-	-	.41	.97
	15	-	-	-	.99
	16	-	-	-	-
ด้านความคิด	13	-	.99	.09	.89
	14	-	-	.16	.94
	15	-	-	-	.96
	16	-	-	-	-
ผลรวมการให้อภัย	13	-	.99	.09	.74
	14	-	-	.19	.83
	15	-	-	-	.99
	16	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบตามอายุ นักเรียนวัยรุ่นอายุ 13 ปี และอายุ 15 ปี มีระดับการให้อภัยแตกต่างกันด้านความรู้สึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้นเรียน

การให้อภัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ด้านความรู้สึก	ระหว่างกลุ่ม	10340.52	2	5170.26	13.68	.00
	ภายในกลุ่ม	150088.88	397	378.06		
	รวม	160429.40	399			
ด้านพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4264.69	2	2132.35	5.51	.00
	ภายในกลุ่ม	153744.47	397	387.27		
	รวม	158009.16	399			
ด้านความคิด	ระหว่างกลุ่ม	5112.03	2	2556.01	7.28	.00
	ภายในกลุ่ม	139333.09	397	350.97		
	รวม	144445.11	399			
ผลรวมการให้อภัย	ระหว่างกลุ่ม	55686.51	2	27843.26	9.86	.00
	ภายในกลุ่ม	1121675.09	397	2825.38		
	รวม	1177361.60	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้นเรียน แตกต่างกันมี การให้อภัยด้าน ความรู้สึก ด้านพฤติกรรมและด้านความคิด ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการให้อภัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ โดยใช้การทดสอบ Multiple Comparisons ในการเปรียบเทียบรายคู่

การให้อภัย	ระดับชั้น	ม.1	ม.2	ม.3
ด้านความรู้สึก	ม.1	-	.00*	.12
	ม.2	-	-	.00*
	ม.3	-	-	-
ด้านพฤติกรรม	ม.1	-	.25	.27
	ม.2	-	-	.00*
	ม.3	-	-	-
ด้านความคิด	ม.1	-	.56	.04*
	ม.2	-	-	.00*
	ม.3	-	-	-
ผลรวมการให้อภัย	ม.1	-	.10	.07
	ม.2	-	-	.00*
	ม.3	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครระดับชั้น ม.2 กับชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครชั้น ม.1 และ ม.2 , ม.2 และ ม.3 มีระดับการให้อภัยด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรม และด้านความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์ ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์
2. เพื่อศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครตามแนวคิดของเอนไรท์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ วัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร จำนวน 150,585 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ วัยรุ่นที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยใช้ตารางของยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540; อ้างอิงจาก Yamane. 1967: 580-581)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบ วัดการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ตามแนวคิดของเอนไรท์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ระดับชั้น การศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 แบบวัดการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ที่ผู้วิจัยได้เลือกแบบ วัดการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (Enright Forgiveness Inventory : EFI) มาปรับข้อความและภาษาให้เหมาะสมกับวัยรุ่นไทย โดยแบ่งข้อความออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย ข้อคำถามด้านความคิด ความรู้สึก

และพฤติกรรมกรรมการให้อภัย ด้านละ 20 ข้อคำถาม ในแต่ละด้านแยกย่อยเป็นข้อคำถามเชิงบวก 10 ข้อ ข้อคำถามเชิงลบ 10 ข้อ รวม 60 ข้อและส่วนของข้อคำถามการให้อภัยแฝง อีก 5 ข้อ ซึ่งถ้าคะแนนเท่ากับ 15 หรือต่ำกว่าถือว่าแบบวัดการให้อภัยฉบับนั้นใช้ได้ แต่ถ้าคะแนนเท่ากับ 20 หรือมากกว่า บ่งชี้ว่าผู้ทำแบบวัดฉบับนั้นมีการให้อภัยแฝงจึงไม่ควรนำแบบวัดฉบับนั้นไปพิจารณาการให้อภัย

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขั้นที่ 1 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย ตามแนวคิดของเอนไรท์ และนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามการให้อภัย ของนักเรียนวัยรุ่นโดยผู้วิจัย ได้เลือกแบบสอบถามการวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลของเอนไรท์ (Enright Forgiveness Inventory : EFI) มาปรับข้อคำถาม และภาษาให้เหมาะสมกับวัยรุ่นไทย
3. นำแบบสอบถามการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 65 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.ธรรณิดา เขยชุม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านการการวิจัย และอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้แบบสอบถามทั้งหมดรวม 65 ข้อ โดยเลือกจากข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่าหรือเท่ากับ 0.66
4. นำแบบสอบถาม การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น จำนวน 65 ข้อที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1- 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 40 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. นำแบบสอบถาม การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2540: 131-132) ซึ่งได้ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

ขั้นที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนและหน่วยงานใน โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 400 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน (Descriptive) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ t-test และ F-test
4. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบรายคู่ ได้แก่ Scheffe test

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลดังนี้

1. เกณฑ์การแปลผลคะแนนที่สูงขึ้นตามการให้อภัยที่สูงขึ้น พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีคะแนนการให้อภัยโดยรวม ต่ำสุดเท่ากับ 73.0 สูงสุดเท่ากับ 343.0 และมีคะแนนเฉลี่ย การให้อภัย เท่ากับ 224.57 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีการให้อภัยด้านความ คิดมากที่สุด รองลงมาเป็นการให้อภัย ด้านพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.66 และด้านความรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 70.80 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้นเรียน

- 2.1 ผลการวิเคราะห์การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ พบว่า การให้อภัย โดยรวมของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร รเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 232.03 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 220.00 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การให้อภัย ของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครด้านความรู้สึก เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.12 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 68.15 ด้านพฤติกรรม เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.82 เพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.06 ส่วนด้านความคิด เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.09 และเพศหญิงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.79

- 2.2 ผลการวิเคราะห์การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม อายุ พบว่า โดยรวมนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี มีการให้อภัยมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 235.76 รองลงมาเป็นนักเรียน อายุ 16 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 233.05 อายุ 14 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 220.62 และ อายุ 13 ปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 218.20 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความรู้สึก นักเรียนอายุ 16 ปี มีการให้อภัยมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.68 รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 15 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.91 อายุ 14 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.64 และ อายุ 13 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 67.79 ตามลำดับ ด้านพฤติกรรม นักเรียนอายุ 15 ปี มีการให้อภัย มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.11 รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 77.21 อายุ 14 ปี

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.79 และ 13 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 74.79 ตามลำดับ ส่วนด้านความคิดเห็นพบว่า นักเรียนอายุ 15 ปี มีการให้อภัยมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 81.72 รองลงมาเป็นนักเรียนอายุ 16 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.15 อายุ 14 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.18 และ อายุ 13 ปี คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.61 ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า โดยรวม นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีการให้อภัยมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 239.07 รองลงมาเป็น ระดับชั้น ม.1 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 224.29 และ ม.2 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 210.35 ตามลำดับ และเมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครชั้น ม.3 มีการให้อภัยด้านความรู้สึกมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.54 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 71.63 และชั้น ม.2 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 64.25 ตามลำดับ และนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยด้านพฤติกรรมมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.05 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.16 และชั้น ม.2 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 72.11 ตามลำดับ ขณะเดียวกัน นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยด้านความคิดเห็นมากที่สุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 82.46 รองลงมาเป็นนักเรียนชั้น ม.1 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.49 และชั้น ม.2 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 73.99 ตามลำดับ

3. ผลการ ทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ อายุ และระดับชั้นเรียนพบว่า

3.1 นักเรียน วัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกันมีการให้อภัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้อภัยด้านพฤติกรรมและด้านความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ แตกต่างกันมีการให้อภัย โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการให้อภัยด้านพฤติกรรมและด้านความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบอายุ นักเรียนวัยรุ่นอายุ 13 ปี และอายุ 15 ปี มีการให้อภัยด้านความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการให้อภัย โดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน นักเรียนวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีการให้อภัยด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรมและด้านความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ นักเรียนวัยรุ่นระดับชั้น ม .2 กับชั้น ม.3 มีระดับการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าสามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. จากผลการศึกษาค้นคว้า ที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร มีการให้อภัยโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับคะแนน 224.57 คะแนน ตามเกณฑ์การแปลผลคะแนนที่สูงขึ้นแปรผันตามการให้อภัยที่สูงขึ้น โดยมีจำนวนนักเรียน 194 คน ที่มีคะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ย แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร บางส่วนยังมีระดับการให้อภัยที่ต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นวัยรุ่นซึ่งกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง ทั้งด้านการรู้จักคิด อารมณ์และพฤติกรรม รมโดยเฉพาะทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นมักมีลักษณะอารมณ์ที่รุนแรงเปลี่ยนแปลงง่าย ไม่สม่ำเสมอ ขาดการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ บางครั้งแสดงออกอย่างเปิดเผย เช่นการถกเถียง กระแทกกระทั้น จึงก่อให้เกิดความขัดแย้ง กับผู้อื่นได้ง่าย อีกทั้งในวัยนี้ ยังมีการเผชิญปัญหา ได้ไม่เหมาะสม ไม่สามารถจัดการกับปัญหา นั้นได้ รวมถึงไม่มีการปล่อยวางกับปัญหา จึงทำให้เกิดภาวะอารมณ์ด้านลบ เช่นความรู้สึกโกรธและความคับแค้นใจก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านลบ เช่น การแสวงหาการแก้แค้น ไปจนถึง ความคิดด้านลบ นั่นก็คือ การไม่ให้อภัย นั่นเอง (Enright; & Julio. 2000: 1) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า การให้อภัยด้านความรู้สึกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า การให้อภัย ด้านพฤติกรรมและความคิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น จึงมีลักษณะทางอารมณ์และความรู้สึกที่ค่อนข้างรุนแรง และเด่นชัด มีความผันแปรและมักหวั่นไหวง่าย ไปตามสิ่งแวดล้อมชอบทำอะไรบ้างบ่บั้น เสี่ยงภัย ไม่กลัวอันตราย ก้าวร้าว ขาดการควบคุม มีการแสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย เป็นตัวของตัวเองอย่างชัดเจน บางครั้งทำแบบไม่คิดหน้าคิดหลังแล้วมารู้สึกผิดในภายหลังเสมอ (พรพิมล เจียมนาครินทร์. 2539: 53) นอกจากนี้การได้รับการกระทบกระเทือนใจ แม้เพียงเล็กน้อยก็อาจแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงได้ บางคนเจ้าคิดเจ้าแค้น ผู้ที่มีความคับแค้น ก็มักแสดงพฤติกรรมโต้ตอบความผิดหวังในลักษณะที่รุนแรงเช่นกัน จึงส่งผลให้การให้อภัยด้านความรู้สึกมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ ส่วนด้านพฤติกรรมและความคิด เป็นผลจาก การที่วัยรุ่นเริ่มมีการ เปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด คือการพัฒนาการรู้จักคิดจากเชิงรูปธรรมมาเป็นเชิงนามธรรม มีความสามารถในการใช้เหตุผลจากการตั้งข้อสมมติฐานต่าง ๆ สามารถพิจารณาสิ่งทีอาจเป็นไปได้เท่า ๆ กับพิจารณาเรื่องที่เป็นจริงและเป็นเรื่องทางรูปธรรม แต่วัยรุ่นในช่วงต้นยังมีความสับสนต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงบ้าง อีกทั้งวัยรุ่นยังมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ และความผันผวนทางอารมณ์ร่วมด้วย จึงส่งผลต่อการเจริญทางด้านความคิด(อุษณา เจริญไว. 2538: 169) กระบวนการคิดประกอบด้วยกระบวนการหลายชนิดที่สำคัญได้แก่ การรับรู้ การจำ การขบปัญหา และการรู้จักสัมพันธ์ข้อมูลอย่างหนึ่งให้เข้ากับข้อมูลอีกอย่างหนึ่ง แต่วัยรุ่นในตอนต้นยังไม่สามารถที่จะเกิดกระบวนการคิดได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้วัยรุ่นมีการให้อภัยด้าน ความคิดน้อย อย่างไรก็ตามการให้อภัย คือการไม่มีความโกรธแค้นจนมีอำนาจโน้มหน้าไปสู่ความเห็นใจ ความหวังใยและความรักไปสู่ผู้อื่น

2. จากผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพศชายมีการให้อภัยมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะอารมณ์ของเพศหญิงที่แตกต่างจากเพศชาย คือ เพศหญิงจะมีอารมณ์ค้าง หมกมุ่นกับความคิดเดิมๆ มักจะเกิดกับวัยรุ่นที่ผิดหวัง เสียใจต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ถึงแม้เหตุการณ์จะผ่านไปและลดความรุนแรงลง แต่ก็ยังติดอยู่ในใจเป็นเวลานาน จนเกิดเป็นความเจ้าคิดเจ้าแค้น ช่างจดช่างจำ (สมร ทองดี. 2531: 147) อีกทั้งเพศหญิงมีความอิจฉาริษยามากกว่าเพศชาย ที่อาจจะแสดงออกมาในรูปแบบของความโกรธอย่างรุนแรงและไม่มีเหตุผล จึงทำให้เพศหญิงมีการให้อภัยน้อยกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการพิจารณารายด้านพบว่า การให้อภัยด้านความ รู้สึกแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมและความคิดไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุเพิ่มมากขึ้นมีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วัยรุ่นที่มีอายุเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อความมั่นคงทางอารมณ์ที่เพิ่มมากขึ้น สามารถควบคุมทางอารมณ์ได้ มีความสุขุม มีการยับยั้งชั่งใจต่ออารมณ์โกรธ ซึ่งแสดงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเมื่ออายุมากขึ้นมีการพัฒนากระบวนการคิด จะมีการใช้ความคิด คิดไตร่ตรอง แก้ปัญหา และมีเหตุผลเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน รวมถึงพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น วัยรุ่นต้องการอิสระเสรีภาพในการคบเพื่อน ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน ทำให้วัยรุ่นที่มีการพัฒนากระบวนการคิดตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น มีการ คิดตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างมีการควบคุมสถานการณ์ (effective situation) สามารถเข้าใจได้ว่า เพราะเหตุใดบางคนถึงยอมที่จะเสียผลประโยชน์ของตน และพยายามที่จะคงความสัมพันธ์ที่ดีกับอีกฝ่ายหนึ่งไว้ (Kelly; & Thibaut. 1978: unpagged) ซึ่งการพิจารณารายด้านพบว่า การให้อภัยด้านความ รู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมและด้านความคิดไม่แตกต่างกัน

4. จากผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่า ระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นมีการให้อภัยโดยรวมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อระดับชั้นเรียนสูงขึ้นแปรผันตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ มีความมั่นคงทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้น สามารถควบคุมทางอารมณ์ได้ มีความสุขุม มีการยับยั้งชั่งใจต่ออารมณ์โกรธ ซึ่งแสดงถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเมื่ออายุมากขึ้น มีการใช้ความคิด คิดไตร่ตรอง แก้ปัญหาและมีเหตุผลเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน และ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การให้อภัยด้านความรู้สึก ด้านพฤติกรรมและด้านความคิดก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. จากผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่า นักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครระดับชั้น ม.2 และ ม.3 มีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านก็พบว่า นักเรียนวัยรุ่น แต่ละระดับชั้นเรียนมีระดับการให้อภัย ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นอาจมีสาเหตุมาจากการมีพัฒนาการของด้านต่างๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในช่วง วัยรุ่นตอนต้น มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติ ปัญญาที่แตกต่างกัน รวมถึง การปลูกฝังทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่ต่างกัน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ที่ไม่เท่ากัน มีการใช้ความคิด คิดไตร่ตรองแก้ปัญหาและมีเหตุผล ที่ต่างกัน การตัดสินใจที่จะแสดงออก

ทางความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมจึงต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิตรียา ไชยศรีพรหม (2527: 84) ที่ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัว การปรับตัวของเด็กนักเรียน ชั้นมัธยม ศึกษา พบว่าระดับชั้นที่ศึกษามีผลต่อการปรับตัวของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีลักษณะหรือบุคลิกภาพบางประการ แตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การแสดงออกทาง อารมณ์ พฤติกรรม การให้อภัยจึงต่างกัน

6. จากผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่านักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีอายุแตกต่างกัน มีการให้อภัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การให้อภัยด้านความรู้สึก ของนักเรียนวัยรุ่นอายุ 13 ปี และอายุ 15 ปี แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านพฤติกรรมและความคิด ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะช่วงวัยรุ่นตอนต้น ถึงแม้ว่าจะเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลง การมี การพัฒนาในด้าน ต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ดังนั้นวัยรุ่นที่อายุเพิ่มมากขึ้น จึงควรจะมีการเผชิญปัญหา จัดการกับปัญหา หรือปล่อยวางกับปัญหานั้นๆ ได้ดีขึ้น แต่บางครั้งวัยรุ่นเหล่านี้ยังมีความรู้สึกสับสน ในการเปลี่ยนแปลง สับสนในการแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยมีความชัดเจนว่าต้องการความ เป็นอิสระ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2549: 329-330) และยังคงมีความผันผวนทางอารมณ์ค่อนข้างมาก จึงมักแสดงออกทางวาทะและพฤติกรรม จึงทำให้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในเขต กรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระดับการให้อภัยให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนวัยรุ่นต่อไป

1.2 ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้เครื่องมือที่สามารถนำไปใช้วัดระดับการให้อภัยของ นักเรียนวัยรุ่น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงระดับการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาระดับการให้อภัยของของนักเรียนวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาระดับการให้อภัยกับ นักเรียนวัยรุ่น ในเขต การศึกษาอื่นๆและกลุ่ม ตัวอย่างอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการให้อภัยเช่น ระยะเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สุขภาวะทางจิต เป็นต้น

2.3 ควรสร้างโปรแกรมการพัฒนาการให้อภัยของวัยรุ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จิตริยา ไชยศรีพรหม. (2527). ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัว การปรับตัวของเด็กนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษา(ม.1-ม.6) ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียา เกตุทัต. (2538). พัฒนาการทางอารมณ์และสังคมของวัยรุ่น : เอกสารการสอนชุดวิชา
พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- พิมลรัตน์ ทิศภาคย์. (2548). ผลของการให้อภัยและการผูกมัดระหว่างบุคคลต่อสุขภาวะทางจิต.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล จันทร์พลับ. (2538). พัฒนาการวัยรุ่น. พระนครศรีอยุธยา: วัฒนาพร.
- พรพิมล เขียมนาครินทร์. (2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: คอนฟอร์ม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณูญ ตนะวัฒนา. (2539). จิตวิทยาพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ: ธีรพงษ์การพิมพ์.
- วิทยา นาควัชระ. (2536). การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น : เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและ
การเลี้ยงดู. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- วิไลลักษณ์ รุ่งเรืองอนันต์. (2544). ผลของความใกล้ชิดและการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์
ว่าการให้อภัยระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(จิตวิทยาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ศันสนีย์ อัมภาสร. (2548). การให้อภัยเป็นยาวิเศษ. แพทย์ทางเลือก. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ศรีเรือน แก้วก๊วน. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น - วัยสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชา จันท์เอม. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Al-Mabuk, R.H.; & Enright, R.D. (1995). Forgiveness education with parentally love –
Deprived late adolescents. *Journal of Moral Education*. 24, 427-445.
- Andrew, M. (2000). Forgiveness in context. *Journal of Moral Education*. 29: 75-86.
- Augsbuer, D. (1981). *Caring enough to not forgive*. Scottsdale, PA: Herald.
- Berry, J.W.; Worthington, E.L.; O'Connor, L.E.; Parrott III, L.; & Wade, N.G. (2005).
Forgiveness, vengeful rumination, and affective traits. *Journal of Personality*.
73: 183-226.

- Cunningham, B.B. (1985). The will to forgive: A pastoral theological view of forgiving. *The Journal of Pastoral Care*. 39: 141-149.
- Enright, R. D.; & Coyle, C. T. (1998). Researching the process model of forgiveness within psychological interventions. In E. L. Worthington, Jr. (Ed.), *Dimensions of forgiveness: Psychological research and theological perspectives*(pp.139-161). Philadelphia: The Templeton Foundation Press.
- Enright, R. D.; Freedman, S. R.; & Rique, J. (1998). The psychology of interpersonal forgiveness. In R.
- Enright, R.D.; & Gassin, E.A. (1992). Forgiveness : A developmental view. *Journal of Moral Education*. 21: 99-113
- Enright, R. D.; & The Human Development Study Group. (1996). Counseling within the forgiveness triad : On forgiving, receiving forgiveness, and self-forgiveness. *Counseling and Values*. 40: 107-126.
- Exline, J.J.; Baumeister, R.X. (2000). Expressing forgiveness and repentance: Benefits and barriers. In M.E. McCullough, K.I. Pargament & C.E. Thoresen (Eds), *Forgiveness : Theory, research, and practice*. 133-155. New York: Guilford.
- Hebl, J.H.; & Enright, R.D. (1993). Forgiveness as psychotherapeutic goal with elderly females. *Psychotherapy*. 30: 658-667.
- Karremans, J.C.; Van Lange, P.A.M.; Ouwkerk, J.W.; & Kluwer, E.S. (2003). When Forgiving enhances psychological well-being : The role of interpersonal commitment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 1011-1026.
- Mauger, P.A.; et. al. (1992). The measurement of forgiveness : Preliminary research. *Journal of Psychology and Christianity*. 11: 170-180.
- McCullough, M. E.; Hoyt, W. T.; & Rachal, K. C. (2000). What we know (and need to know) about assessing forgiveness constructs. In M. E. McCullough, K. I., Pargament, & C. E. Thoresen (Eds.), *Forgiveness: Theory, research, and practice* (pp.65-88). New York: Guilford.
- McCullough, M. E.; Pargament, K.I.; & Thoresen, C.E. (2000). *Forgiveness : Theory, research, and practice*. 299-320. New York : Guilford.
- McCullough, M. E.; et.al. (1998). Interpersonal forgiveness in close relationships II : Theoretical elaboration and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*. 75: 1586-1603.

- McCullough, M. E.; & Witvliet, C.O.V. (2002). The psychology of forgiveness. In C.R. Snyder and S.J. Lopez (Eds.). *Handbook of positive psychology* (pp. 446-458). New York: Oxford Press.
- McCullough, M. E.; Worthington, E.L., Jr.; & Rachal, K.C. (1997). Interpersonal forgiving in close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*. 73, 321-336.
- North, J. (1987). Wrongdoing and forgiveness. *Philosophy*, 62, 499-508.
- Roming, C. A.; & Veenstra, G. (1998). Forgiveness and psychosocial Development: Implications for clinical practice. *Counselling and Values*. 42: 185-199.
- Sarinopoulos, S. (1996). *Forgiveness in adolescence and middle adulthood: Comparing the Enright Forgiveness Inventory with the Wade Forgiveness Scale*. Unpublished Master's thesis. University of Wisconsin-Madison.
- Smedes, L.B. (1984). *Forgive and Forget : Healing the hurts we don't deserve*. San Francisco: Harper & Row. 18.
- Subkoviak, M. J.; et.al. (1995). Measuring interpersonal forgiveness in late adolescence and middle adulthood. *Journal of adolescence*. 18: 641-655.
- Thomas, G. (2000). The forgiveness factor. *Christianity Today*. 44: 38.
- Thompson, L.Y.; et al. (2005). Dispositional forgiveness of self, other, and situation. *Journal of Personality*. 73: 313-359.
- Tse, M.C.; & Cheng, S.T. (2006). Depression reduces forgiveness Selectively as a function of relationship closeness and transgression. *Personality and Individual Differences*. 40: 1133-1141.
- Worthington, E.L.Jr. (1998). *Empirical research in forgiveness : Looking backward, Looking forward*. Radnor, PA : Templeton Foundation Press.
- Ysseldyk, R.; Matheson, K.; & Anisman, H. (2007). Rumination : Bridging a gap between forgivingness, vengefulness, and psychological health. *Personality and Individual Differences*. 42: 1573-1584.

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายนามผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม
อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5664

ที่ ศธ 0519.12/ ๕๕๘ ๖ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียน ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.รณิดา เขยขุ่ม อาจารย์ ดร.ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล และ อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์

ที่ ศธ 0519.12/5733

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒/ พฤศจิกายน 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามเรื่อง การให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในระหว่างเดือนธันวาคม 2555 ถึงเดือนมกราคม 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/10๗๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/1074

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗๘ กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนโรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/1075

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/8 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีอยุธยา

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเฮนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/1074

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/1๐78

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/8 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนโรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ที่ ศธ 0519.12/1073

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์

เนื่องด้วย นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการให้อภัยของนักเรียนวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดของเอนไรท์” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่โรงเรียน เพื่อใช้แบบสอบถามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2556

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-762-8779

ภาคผนวก ข

- การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้อภัย
- คุณภาพเครื่องมือ

การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้อภัยของวัยรุ่น
ของกรุงเทพมหานครโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 12 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้อภัยของวัยรุ่นด้านความรู้สึก

ข้อที่	การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญคนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
1	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
2	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
3	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
4	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
5	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
6	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
7	0	1	1	2	0.66	เลือกไว้
8	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
9	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
10	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
11	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
12	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
13	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
14	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
15	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
16	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
17	0	1	1	2	0.66	เลือกไว้
18	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
19	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
20	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้

ตาราง 13 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้อภัยของวัยรุ่นด้านพฤติกรรม

ข้อที่	การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญคนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
21	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
22	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
23	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
24	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
25	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
26	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
27	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
28	0	1	1	2	0.66	เลือกไว้
29	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
30	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
31	0	1	1	2	0.66	เลือกไว้
32	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
33	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
34	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
35	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
36	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
37	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
38	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
39	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
40	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้

ตาราง 14 การประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหาแบบวัดการให้อภัยของวัยรุ่นด้านความคิด

ข้อที่	การประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญคนที่			คะแนนรวม	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง	การพิจารณา
	1	2	3			
41	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
42	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
43	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
44	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
45	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
46	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
47	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
48	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
49	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
50	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
51	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
52	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
53	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
54	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
55	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
56	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
57	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
58	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
59	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้
60	1	1	1	3	1.00	เลือกไว้

คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการให้อภัย
จำแนกเป็นรายข้อ (n=40)

ข้อ	Mean	Std. Deviation	Cronbach's Alpha
1	2.85	1.610	.964
2	3.55	1.694	.965
3	2.58	1.708	.966
4	3.08	1.859	.965
5	3.75	1.721	.965
6	3.05	1.467	.965
7	2.62	1.547	.966
8	3.12	1.924	.964
9	3.25	1.891	.964
10	2.65	1.777	.964
11	3.08	1.526	.965
12	2.92	1.803	.964
13	2.98	1.747	.965
14	3.22	1.860	.964
15	3.15	1.762	.965
16	3.82	1.893	.965
17	3.02	1.747	.965
18	2.28	1.432	.965
19	2.90	1.707	.965
20	3.00	1.908	.965
21	3.25	1.765	.964
22	3.95	1.782	.966
23	2.95	1.753	.965

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	Mean	Std. Deviation	Cronbach's Alpha
24	3.38	1.849	.965
25	3.40	1.722	.965
26	5.02	1.423	.966
27	3.92	1.607	.965
28	3.35	1.733	.965
29	4.15	1.626	.965
30	3.32	1.730	.965
31	3.78	1.776	.966
32	3.68	1.789	.965
33	3.68	1.789	.965
34	3.50	2.000	.965
35	3.48	1.826	.965
36	3.30	1.924	.965
37	3.20	1.757	.965
38	3.75	1.660	.965
39	4.22	1.928	.966
40	3.08	1.730	.965
41	4.35	1.847	.966
42	3.20	2.015	.965
43	4.05	1.825	.966
44	3.90	1.661	.968
45	2.78	1.687	.965
46	3.75	1.808	.964
47	3.35	1.805	.965
48	3.72	1.867	.965

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	Mean	Std. Deviation	Cronbach's Alpha
49	4.00	1.797	.965
50	3.15	1.748	.965
51	3.20	1.870	.965
52	3.98	1.901	.965
53	3.78	1.941	.965
54	3.20	1.786	.964
55	3.32	1.913	.964
56	2.95	1.694	.965
57	3.35	1.762	.965
58	3.60	1.707	.966
59	3.28	1.921	.965
60	3.32	1.886	.965

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเจนจิรา เพื่อนฝูง
วันเดือนปีเกิด	18 ตุลาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดแพร่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	28/68 อาคาร City Court ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง แขวงบางกะปิ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10310
ตำแหน่งหน้าที่งานปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ หัวหน้าหอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและระบบประสาท
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หอผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและระบบประสาท (ward 6D) โรงพยาบาลกรุงเทพ ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง แขวงบางกะปิ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10310
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2546	พยาบาลศาสตรบัณฑิต(พย.บ.) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2556	การศึกษามหาบัณฑิต(กศ.ม.) (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ